

vergadering **22**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 7 februari 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de arbeidsmobiliteit tussen het Waalse en Vlaamse Gewest in het licht van de samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en Forem	
ACTUELE VRAAG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het pact om meer Waalse werknemers naar Vlaanderen te halen	
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het pact om meer Walen in Vlaanderen te laten werken en de versoepeling van de taalvoorwaarde Nederlands	
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vernieuwde samenwerking tussen Wallonië en Vlaanderen om de arbeidsmarkt-krapte tegen te gaan	5
ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het dreigend watertekort in Vlaanderen	12
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanpak van illegale jachtpraktijken met hazewindhonden in Vlaanderen	16
ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanpak van de asbestproblematiek in Vlaanderen	19
ACTUELE VRAAG van Marc Hendrickx aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de definitieve terdoodveroordeling van VUB-gastdocent Ahmadreza Djalali door het Iraanse gerecht	22
ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de grote achterstand bij betalingen door het Rampenfonds	
ACTUELE VRAAG van Herman De Croo Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de lange wachttijden bij het Rampenfonds	25
ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de impact van de recente beslissing van Lufthansa betreffende Brussels Airlines op de luchthaven van Zaventem, de tweede economische groeipool in Vlaanderen	28
ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de wachtlijsten bij het Agentschap Integratie en Inburgering	31

ACTUELE VRAAG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Unia-studie inzake ongelijkheid in het Vlaams onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Diversiteitsbarometer Onderwijs van het Interfederaal Gelijkekansencentrum Unia	
ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Diversiteitsbarometer van het Interfederaal Gelijkekansencentrum Unia	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de adviezen van Unia naar aanleiding van hun Diversiteitsbarometer Onderwijs	35
ACTUELE VRAAG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de taalvereisten Nederlands bij zorgberoepen	44
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toeslag op de kinderbijslag voor kinderen met een handicap	47
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Vera Jans, Björn Anseeuw, Martine Taelman, Piet De Bruyn, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende maatregelen om de grondrechten van kinderen en jongeren bij vrijheidsberovende en vrijheidsbeperkende maatregelen in de geestelijke gezondheidszorg te vrijwaren – 1401 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Bespreking	51
VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de rapportering over decreetsevaluaties via de beleidsbrieven betreft – 1294 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	59 59
VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de toegang tot de gebouwen van het Vlaams Parlement betreft – 1368 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	59 60
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over trajectbemiddeling bij familiegeschillen – 1459 (2017-2018) – Nr. 1 Verslag	60
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Vera Jans, Björn Anseeuw, Martine Taelman, Piet De Bruyn, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende maatregelen om de grondrechten van kinderen en jongeren bij vrijheidsberovende en vrijheidsbeperkende maatregelen in de geestelijke gezondheidszorg te vrijwaren – 1401 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	60

VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de rapportering over decreetsevaluaties via de beleidsbrieven betreft – 1294 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	61
VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de toegang tot de gebouwen van het Vlaams Parlement betreft – 1368 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	61
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	61
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	64
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	64

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– *De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Piet De Bruyn, Willem-Frederik Schiltz, Valerie Taeldeman, Bruno Tobback, Karl Vanlouwe: ambtsverplichtingen;

Caroline Gennez, Ward Kennes: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Kathleen Helsen, Bart Somers: familieverplichtingen;

Cindy Franssen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Freya Saeys, Katia Segers, Wouter Vanbesien, Francesco Vanderjeugd: gezondheidsredenen.

Minister Liesbeth Homans is eveneens verontschuldigd

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/17)

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de arbeidsmobiliteit tussen het Waalse en Vlaamse Gewest in het licht van de samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en Forem

ACTUELE VRAAG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het pact om meer Waalse werknemers naar Vlaanderen te halen

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het pact om meer Walen in Vlaanderen te laten werken en de versoepeling van de taalvoorwaarde Nederlands

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vernieuwde samenwerking tussen Wallonië en Vlaanderen om de arbeidsmarktkrapte tegen te gaan

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

U gebruikt nog altijd papieren. Maar ja, zo kennen we u.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Zo kent u mij, ja. U hebt ook wel heel veel papieren voor u liggen, voorzitter. Maar goed, ik zal daar geen opmerking over maken.

Minister, collega's, we staan hier opnieuw. Bijna elke week opnieuw staan we hier om vragen te stellen over onze arbeidsmarkt en ons arbeidsmarktbeleid. Dat is natuurlijk ook wel nodig. Op dit moment is er geen groter struikelblok te

bedenken voor bedrijven die willen groeien dan het vinden van geschikt en goed personeel. Heel veel bedrijven slaken noodkreten. Er gaat geen dag voorbij of een bedrijf of sector staat in de krant met problemen om de juiste mensen te vinden om de jobs die er – gelukkig maar – zijn, effectief in te vullen.

Er zijn heel wat initiatieven te nemen. We hadden het vorige week nog over de knelpuntopleidingen bij VDAB. Deze week stond er een – schijnbaar – nieuw initiatief in de krant, namelijk de versterking van de interregionale mobiliteit. Minister, ik zeg 'schijnbaar', omdat u uiteraard al vele jaren bezig bent met een samenwerking met de Service Public Wallon de l'Emploi et de la Formation Professionnelle (Forem) en Actiris, de Waalse en Brusselse VDAB, om Waalse en Brusselse werkzoekenden toe te leiden tot de Vlaamse vacatures die er hier in overvloed zijn.

Vorig jaar nog antwoordde u op een vraag dat u al het maximum doet op dat vlak. Ik ben heel blij dat u ontdekt hebt dat u nóg meer kunt doen. U hebt deze week blijkbaar met uw Waalse collega een aantal nieuwe zaken afgesproken om meer Waalse werkzoekenden toe te leiden naar Vlaamse vacatures. Dat is hoognodig, minister. We juichen elk initiatief in die zin toe. Je zou zelfs kunnen zeggen: beter laat dan nooit.

Minister, op welke manier zult u er effectief voor zorgen dat er, veel meer dan vandaag, Waalse en Brusselse werkzoekenden worden toegeleid naar de Vlaamse knelpuntvacatures?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, u hebt ons andermaal 'ge-pact'. Na het pact met de werkgevers om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken, hebt u nu ook een pact afgesloten met uw Waalse collega, om de interregionale mobiliteit te verbeteren. Als West-Vlaamse juich ik dat zeker toe. Want u weet dat onze provincie heel hard kreunt onder die krapte op de arbeidsmarkt. Wij reiken al geruime tijd de hand aan Wallonië en Noord-Frankrijk. Maar we stellen vast dat aan de andere kant van de taalgrens, in de provincie Henegouwen, de werkloosheid nog altijd hoge toppen scheert.

U hoeft het warm water niet uit te vinden. Er is al een samenwerking tussen VDAB en het Waalse Forem om die interregionale mobiliteit te verbeteren. Maar er wordt nu wel een tandje bij gestoken. U wilt 1000 Waalse werkzoekenden bijkomend per jaar toeleiden naar de Vlaamse vacatures. Dat is ongeveer 2500 werkzoekenden in totaal.

Blikvanger van de overeenkomst was toch wel de versoepeling van de taalvereisten. Men zou aan Vlaamse bedrijven willen vragen om de kennis van het Nederlands niet langer als strikte voorwaarde te hanteren voor de indienstneming. De Waalse werknemers zullen de taal dan leren op de werkvloer, op kosten van VDAB. Dat is een heel belangrijk element. Maar zoals u weet, zijn er uiteraard nog andere obstakels die Waalse werkzoekenden ontmoedigen om naar Vlaanderen te komen, zowel van financiële als van niet-financiële aard.

Minister, welke modaliteiten staan er, naast de versoepeling van de taalvereisten, in het pact, waarmee u de verhoogde toestroom van 2500 Waalse werkzoekenden naar onze Vlaamse bedrijven zult garanderen?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik wil geen spelbreker zijn in dit verhaal. Ik erken dat er momenteel in Vlaanderen, en zeker in mijn provincie West-Vlaanderen, nood is aan arbeidskrachten om alle vacatures opgevuld te

krijgen. Ik heb toch enkele kritische bedenkingen bij het pact en bij uw bedoeling om meer arbeidskrachten uit Wallonië naar Vlaanderen te halen.

Ik keek vandaag op de webstek van VDAB. In Vlaanderen zijn er nog altijd 209.000 niet-werkende werkzoekenden. Dat is een hele categorie van mensen die niet aan het werk zijn. Misschien moeten we eerst trachten die mensen te mobiliseren om hen aan het werk te krijgen.

Voor mij is het versoepelen van de taalvereiste heel belangrijk. Ik, en met mij een aantal Vlaamse organisaties, kunnen ons daar niet in terugvinden, ook niet in uw argument dat, eenmaal ze aan de slag zijn, u hun Nederlands gaat aanleren. Wat bijzonder is, is dat VDAB dan ook nog moet opdraaien voor de kosten. Laat Forem die taalcursussen dan betalen.

Minister, u weet net zo goed als ik dat daar niets van in huis zal komen. Ik spreek uit ervaring en ik zeg u dat er in West-Vlaanderen tal van bedrijven zijn waar momenteel Frans – ik spreek nog niet over Arabisch – de voertaal is op de werkvloer. Het argument dat de Waalse werknemers, eenmaal ze zijn aangeworven, Nederlands zullen leren, is absurd en niet geloofwaardig. Ik vraag u dan ook om hierover even na te denken.

Trouwens, Walen uit Wallonië en uit Noord-Frankrijk halen, zorgt er ook voor dat werkgevers de flexibiliteit en de lonen van de arbeiders onder druk zetten en onze eigen mensen uit de markt prijzen.

De voorzitter: U hebt uw vraag gesteld?

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik vraag om een antwoord op mijn kritiek.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer Sintobin, ik hoop voor u dat de camera nog niet live draait, want de talloze Vlaamse ondernemers en medewerkers die vandaag op hun tandvlees zitten, en zeggen 'verdorie, minister Muyters, doe alles wat je kunt om extra werknemers naar hier te halen, om ze de taal aan te leren', ik hoop dat al die werknemers en ondernemers uw betoog net niet hebben gezien.

Minister, ik ga een persoonlijke anekdote vertellen. Toen ik net afgestudeerd en werkzoekend was, heb ik tijdelijk voor een hr-speler in Kuurne de werving en selectie gedaan voor een bedrijf dat frisco's maakte. Er waren elke dag problemen om mensen te vinden. Elke dag begon op dezelfde manier: ik zat in een grijze container en dan mocht ik de VDAB-lijst afbellen. Het was een minimale lijst, daar was ik dus tamelijk snel door.

Prioriteit nummer twee was de lijst van Forem bellen. Ik maak er echt geen karikatuur van, maar dat ging als volgt: "Ah, monsieur, oui, Kuurne, où est ça? C'est loin. Pas possible aujourd'hui. Peut-être vous pouvez me retéléphoner demain. Ah oui, difficile, difficile."

Dat duurde zo'n tweehonderd telefoongesprekken lang. Gelukkig was er een goede koffiemachine om me wakker te houden. Oké, we hebben ze niet gevonden. We hadden er nog acht nodig, of die productie kon niet starten. Het was dan zoals in de films over de Amerikaanse recessie: je ging naar de poort van dat bedrijf, zo'n grote grijze poort, en daar stonden Fransen aan de deur. "Est-ce qu'il y a du travail, monsieur? On veut travailler, hein. Maintenant, immédiatement. Oh, merci, on peut travailler."

Minister, ik ben dus heel blij met uw voornemen om een aantal Waalse werknemers en het Waalse talent te activeren. U hebt een aantal prioriteiten naar

voren geschoven, maar ik denk dat het goed is dat u de magische formule om hen naar hier te krijgen, ook in dit parlement nog eens uitspreekt.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Bothuyne, ik ben wat verbaasd dat u zegt: beter laat dan nooit. Er was uiteraard al een samenwerking. Ik wil u even herinneren aan een vorige actuele vraag van u of een van uw collega's toen we het hadden over de Voka-nieuwjaarstoespraak. Een van de vijf punten om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken, was dat we meer Waalse werknemers naar Vlaanderen zouden proberen te halen. Ik heb gezegd dat ik daar al een paar maanden mee bezig was en dat ik daarover waarschijnlijk in de loop van februari een nieuw samenwerkingsakkoord zou sluiten met minister Pierre-Yves Jeholet. Ik denk dus niet: beter laat dan nooit, wel integendeel.

De werkloosheid in Vlaanderen zakt al dertig maanden na elkaar. Er is nu in Vlaanderen een werkloosheid van 4,4 procent, in Wallonië zitten ze rond de 10 procent. Er zijn streken in Vlaanderen, bijvoorbeeld Zuid-West-Vlaanderen, waar men kreunt onder het feit dat men niemand vindt, waar de productie en groei van bedrijven worden gefnuikt doordat men er geen geschikte mensen vindt. Ik ben recent nog in een bedrijf vlakbij Dranouter geweest. Daar vraagt men niet alleen technisch personeel of hooggeschoold personeel, het gaat heel ruim. Men vindt wel personeel in Frankrijk, maar vanuit Wallonië krijgt men daar amper of geen mensen naar de werkvloer. Dat wordt onderschreven door wat de heer Ronse hier naar voren heeft gebracht.

Als de groei van een bedrijf inderdaad wordt gefnuikt, moeten we samen met VDAB en Forem bekijken hoe we effectief meer Waalse werkzoekenden naar Vlaanderen krijgen. Mijnheer Sintobin, ik heb altijd gezegd en ik zal blijven zeggen dat we eerst zullen zien of Vlaamse werkzoekenden het kunnen invullen. We hebben het Versnellingsplan, dat hier ook aan bod is gekomen, en we hebben al het pact tegen krapte gehad. We gaan eerst bekijken of we de mensen uit Vlaanderen effectief de stap kunnen laten zetten naar die openstaande vacatures, maar op sommige plaatsen in Vlaanderen zullen we dat voor bepaalde jobs niet kunnen. Dan moeten we toch over de taalgrens kijken. Dan lijkt het me heel juist om die mensen aan te werven.

Ja, we hadden in het verleden een afspraak van 1500. We brengen dat nu naar 2500. Niemand van jullie had het over de individuele beroepsopleiding (IBO), het leren op de werkvloer. Ook dat zullen we meer inschakelen. Met VDAB en Forem hebben we afgesproken dat we 350 IBO-plaatsen zullen proberen in te vullen met Waalse werkzoekenden. Het jaar daarna zullen we naar 500 IBO-plaatsen evolueren.

Wat is nu de filosofie? Als een job in Vlaanderen niet ingevuld geraakt, zullen we die vacature overmaken aan de collega's van Forem, en dan zullen zij zien wie van hun werkzoekenden de meeste competenties heeft om die job in te vullen. Zij zullen zelf opleiding geven daar waar het nodig is om te kunnen starten in die job, en dat kan ook een taalopleiding zijn.

En zo kom ik op het tweede punt: de versterking van het taalaanbod. Dat kan op twee manieren. Vóór het invullen van de job, met door Forem georganiseerde taallessen in Wallonië. Maar vermits onze Vlaamse werkgevers zitten te wachten op die mensen, kan het ook door die mensen in te schakelen en ze dan Nederlands aan te leren op de werkvloer. Waarom zouden we dat niet doen? We zullen dus ook taal-IBO's organiseren: het leren van de taal op de werkvloer. Ik heb het letterlijk zo gezegd: laat het ons niet als een *conditio sine qua non* zien om te beginnen, laat het ons niet als voorwaarde zien, maar laat het ons zien als een competentie die je ook verder kunt bijschaven of leren op de werkvloer.

Het derde en laatste punt is: sensibiliseren. We moeten de Vlaamse werkgever sensibiliseren opdat hij ook vacatures zou brengen naar die Waalse werkzoekenden, opdat hij daar ook voor openstaat. Maar ook, zeker en vast, moet Forem de Waalse werkzoekenden sensibiliseren, want die denken soms dat ze toch niet aan bod kunnen komen in Vlaanderen. Zij moeten weten dat dat wel kan, dankzij die begeleiding, dankzij die taalopleiding.

We gaan dat doen met good practices, jobdating en jobbeurzen. Op die manier zullen we ervoor zorgen dat die openstaande vacatures worden ingevuld en dat de Vlaamse werkgevers morgen kunnen groeien doordat ze het nodige personeel hebben, doordat ze de nodige productie kunnen verzekeren en doordat ze in de toekomst niet zullen worden gefnuikt in hun ambities.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn inderdaad van dien aard dat we ons niet moeten bekommeren over een aantal Vlaams-nationale gevoeligheden: we moeten een beleid voeren dat ertoe leidt dat elke job effectief kan worden ingevuld. Als we daarbij Waalse werkzoekenden aan de slag kunnen helpen, is dat ook een besparing in onze sociale zekerheid en komt dat ons op een dubbele manier ten goede.

Maar er zijn niet alleen de Waalse werkzoekenden, minister, er zijn ook de Brusselse werkzoekenden. Ook daar is al een jaar lang een samenwerking met Actiris. Ik ga ervan uit dat u vanuit diezelfde filosofie om een tandje bij te steken inzake samenwerking tussen VDAB en Forem, ook met de Brusselse tegenhanger van VDAB een akkoord kunt of zult sluiten. Minister, op welke manier kunt u ook met de Brusselaars een tandje bijsteken om ook in Vlaams-Brabant vacatures beter en sneller te helpen invullen met Brusselse werkzoekenden?

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik ben heel blij te horen dat u bij een bedrijf uit de Westhoek op bezoek bent geweest. U bent uiteraard altijd welkom. Het klopt zeker voor onze regio dat er op sommige plaatsen maar 2 procent werkloosheid is. Dan kun je gewoon niet enkel naar de eigen arbeidsreserve kijken, dan moet je elders gaan.

Wij ondersteunen uw initiatief. Een pact afsluiten is een ding, het moet ook worden uitgevoerd. Daar zult u moeten kunnen rekenen op wederzijdse medewerking. Er zullen wellicht ook een aantal financiële engagementen zijn, want die taalopleidingen moeten uiteraard worden betaald.

Ik wil nog een ander belangrijk knelpunt aanhalen, namelijk de mobiliteit. Die Waalse werkzoekenden moeten we natuurlijk ook naar Vlaanderen krijgen. Wat betreft de afstemming tussen de regels qua openbaar vervoer kunnen we nog een tandje bijsteken. We moeten ook de bedrijven stimuleren om eigen vervoer te gaan regelen om die Waalse werkzoekenden naar Vlaanderen te krijgen. Mijn bijkomende vraag is of u zult vragen aan minister Weyts om afspraken te maken tussen Vlaanderen en Wallonië om dat openbaar vervoer te verbeteren zodat ook de arbeidsmobiliteit tussen Vlaanderen en Wallonië een tandje hoger kan worden gezet.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik hoop dat de live uitzending wel al begonnen was toen collega Ronse aan het woord kwam. Dan zal de kijker gemerkt hebben dat hij eigenlijk een mislukte stand-upcomedian is.

Maar ernstig, minister, ik denk dat ik in mijn vraagstelling duidelijk heb gezegd dat de arbeidskrachten in West-Vlaanderen en Vlaanderen in het algemeen ook mijn zorg zijn natuurlijk, maar niet ten koste van alles. Collega Bothuyne heeft perfect verwoord dat bepaalde Vlaams-nationale gevoeligheden bij u niet van tel zijn. Ik blijf een probleem hebben met het feit dat de taalvereiste wordt versoepeld om die Waalse of Franse werknemers naar Vlaanderen te halen. Ik vraag me trouwens af in hoeverre u de taalvereiste, die volgens mij gebaseerd is op

een wettelijke regelgeving, en de versoepeling ervan in overeenstemming kunt brengen met de wettelijke voorwaarden.

Tot slot zijn er ook initiatieven vanuit West-Vlaanderen naar het noorden van Frankrijk. In hoeverre zijn die twee zaken compatibel?

Axel Ronse (N-VA): Dank u wel, collega, voor het mooie compliment. Ik heb het gevoel voor humor een beetje overgenomen van onze parlementsvoorzitter.

Collega's, het is de eerste keer dat ik hier iemand hoor pleiten tegen het feit dat wij Waalse werknemers en Franse werknemers Nederlands willen aanleren en dat wij ervoor willen zorgen dat wie hier onderneemt en werkt, perspectief heeft om collega's te vinden. Ik noteer dat. Dat zijn mensen die eigenlijk zeggen: 'Die Vlaamse welvaart, foert, we trekken ons daar geen bal van aan.' Ik heb dan liever een mislukte stand-upcomedian die het opneemt voor de Vlaamse welvaart dan iemand die foert zegt tegen die Vlaamse welvaart.

Minister, daarnaast wil ik u oproepen om niet al onze eieren in één mand te leggen. Er zijn ook nog de Fransen die naar mijn ervaring veel gemakkelijker te activeren zijn. Mijn vraag is of er ook iets gelijkaardigs zal komen ten aanzien van de Fransen, een samenwerking met het Franse Pôle emploi, zoals u met Forem opzet.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, wij kunnen ons voor een groot stuk vinden in het voorstel dat u doet en het pact met Forem dat u gaat intensifiëren. Wat u zegt, klopt: taal kan men al doende leren, ook op de arbeidsmarkt en op de werkvloer. Het zou jammer zijn dat mensen die staan te popelen om te werken en onze Vlaamse arbeidsmarkt te versterken, op een muur zouden botsen. Ik hoop dat die flexibiliteit die u wilt hanteren niet enkel telt voor mensen die Frans-talig zijn maar ook voor andere nieuwkomers die klaarstaan om hun bijdrage te leveren. Taal mag geen barrière zijn of geen muur vormen voor die mensen zich effectief kunnen engageren.

Anderzijds wil ik het volgende meegeven als een soort van waarschuwing. Het mag niet zijn dat we de mensen op onze arbeidsmarkt die op andere manieren op een muur van uitsluiting botsen, bijvoorbeeld vanwege hun leeftijd, hun afkomst of een functiebeperking, maar die graag een job willen uitoefenen, niet meer verder zouden helpen om die muur af te breken omdat we andere werkkrachten kunnen vinden die dat gat kunnen dichtrijden.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Annouri, nog een keer, we beginnen met te zien of we de openstaande vacatures ingevuld krijgen met mensen die wonen in Vlaanderen. Dat is heel duidelijk. En ja, maar dat weet u eigenlijk, voor nieuwkomers, voor asielzoekers hanteren we dezelfde filosofie: Nederlands, en ook voor een stuk onze cultuur, kan worden geleerd op de werkvloer. De IBO met taalopleiding (IBOT), waarbij de taal op de werkvloer wordt geleerd, is een gebruik dat we al lang hebben. Dat deden we nog niet in de samenwerking tussen VDAB en Forem, en nu doen we dat daar ook.

Mijnheer Bothuyne, ik heb helemaal niet het gevoel dat ik hiervoor Vlaams-nationalistische gevoelens opzij moet zetten, want we gaan die mensen Nederlands leren. Of je hun dat nu op voorhand leert, voor ze beginnen te werken, of tijdens het werk, als dat Vlaams-nationalistische gevoelens zijn, dan hebt u er in elk geval andere dan ik. (*Applaus bij de N-VA*)

Wat mij betreft, is het echter natuurlijk zo dat je Vlaams moet leren als je op een Vlaamse werkvloer werkt. Dat zal dan ook gebeuren. Wij zullen dat doen, Forem zal dat doen, VDAB zal dat doen. Ook de werkgevers hebben daarin een rol.

Mevrouw Talpe, ik denk dat u dat ook naar voren hebt gebracht. De collega-werknemers hebben daar een rol in te vervullen. Ja, dat kan uiteraard, en laten we dat op die manier opnemen.

Dan is er Brussel. In dit geval was er natuurlijk een politieke wil bij zowel collega Jeholet als ikzelf. We vinden aan de twee kanten dat we hier sterk bij kunnen winnen, dus laten we dat doen. Er is ook een samenwerking afgesloten met Brussel, met Actiris. Ik denk dat dat ondertussen drie ministers geleden is. Op zich is die nog bezig. Moet die ook worden herzien of niet? Ik denk dat we ook daar het gesprek met de collega eens moeten aangaan om te zien wat daar mogelijk is.

Dan is er Frankrijk. De samenwerking met Pôle emploi bestaat. Die werkt ook redelijk goed. Mevrouw Talpe, ik zie dat men vanuit Frankrijk gewoon met bussen komt. Als je aan een Zuid-West-Vlaamse werkgever vraagt waarom men vanuit Frankrijk wel met bussen naar zijn bedrijf komt, die men zelf inlegt, en waarom men dat vanuit Wallonië niet doet, dan krijg je twee antwoorden. Het eerste is dat er een cultuurverschil is. Die Fransen zeggen 'oké, wij gaan daarnaartoe, we gaan dat doen, we proberen dat'. Het tweede punt, en dat is toch ook heel belangrijk, is dat ze komen op het moment dat hun werkloosheidsuitkering wegvalt. Dan zetten ze de stap, want anders moeten ze naar een leefloon of weet ik veel wat gaan. Dat doen ze niet graag, en op dat moment zetten ze dus de stap om met bussen, die ze zelf inleggen, naar onze Vlaamse werkgevers te komen. Dat is een tweede belangrijk verschil.

Ik ga ervan uit dat die mobiliteit mee wordt bekeken, maar er zijn mensen die waarschijnlijk, net als bij ons, met de fiets naar het werk kunnen gaan, die kunnen carpoolen om daarnaartoe te gaan. Laten we niet alles opnieuw op de overheid zetten, zodat die alles moet regelen. Vanuit Frankrijk regelt men het zelf om tot aan dat werk te komen. Ik denk dus dat daar ook de wil moet zijn om die stappen te zetten. Ik ben er echter zeker van dat, waar openbaar vervoer een rol zou kunnen spelen en nuttig kan worden ingezet, mijn collega dat ook zal opnemen met zijn collega.

Mijnheer Ronse, ik ben het helemaal met u eens: we mogen niet al onze eieren in één mand stoppen. Laten we ook duidelijk zijn: het is niet alleen in Zuid-West-Vlaanderen dat er problemen zijn bij bedrijven. Zelfs in Limburg, dat toch van heel ver komt, zien we steeds meer maand na maand het aantal werklozen dalen: het record per maand zit al meer dan een jaar bij Limburg. Ook daar vind je bedrijven die niet meer de juiste mensen vinden, net als in Vlaams-Brabant, Antwerpen en de rest. Dus, neen, nergens stoppen we al onze eieren in één mand, maar opnieuw, we starten met alles te doen om de Vlaamse werkzoekenden tot aan een job in Vlaanderen te brengen. *(Applaus bij de N-VA)*

Robrecht Bothuynne (CD&V): Minister, dank u wel. Het is heel duidelijk dat we nu, in de komende jaren daadwerkelijk iedereen nodig zullen hebben op onze Vlaamse arbeidsmarkt. De weg vooruit op dat vlak is er een zonder taboes, zonder discriminatie als het gaat over de leeftijd, maar ook over de afkomst van de werkzoekenden. Waalse werkzoekenden zijn zeker van harte welkom om Vlaamse vacatures in te vullen. Ik hoop dat u er ook werk van maakt om ook met uw Brusselse collega een akkoord te sluiten, om ook die Brusselse werkzoekenden naar hier te trekken. Ook daar is er nog heel veel potentieel.

Minister, ik heb de indruk dat u uw eigen bevoegdheden aan het herontdekken bent: IBO, de samenwerking met werkgevers, interregionale mobiliteit. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

U steekt op dat vlak een tandje bij en we vinden dat positief. U hoeft niet met uw hoofd te schudden. U zet stappen vooruit en u zult daarvoor in de CD&V-fractie een trouwe partner vinden. *(Applaus bij CD&V)*

Emmily Talpe (Open Vld): In uw antwoord werd alles goed verduidelijkt. Ik wil tot slot mijn appreciatie even uiten. Naar perceptie toe was het niet zo evident om over de taalkennisvoorwaarde te spreken, maar u stelt het belang van de Vlaamse arbeidsmarkt voorop en dat siert u. Het is gezegd: uitstel mag geen afstel betekenen. Het is cruciaal dat we die Waalse werkzoekenden functionele kennis van het Nederlands aanleren om op onze Vlaamse arbeidsmarkt mee te draaien.

Ik kijk uit naar de eerste resultaten van het pact. Ik reken erop dat het regelmatig wordt gemonitord en bijgestuurd waar nodig, zodat het pact zijn volle impact kan hebben en dat we de krapte op de arbeidsmarkt hopelijk op korte termijn het hoofd kunnen bieden.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voor alle duidelijkheid bevestig ik nogmaals dat ook ik gezegd heb dat we er moeten voor zorgen de vacatures in te vullen. Mijnheer Ronse, ik weet dat u hier de woordvoerder van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) bent, maar ik sta hier ook voor de arbeiders, voor het personeel.

Minister, u vindt die taalvereisten misschien minder belangrijk, maar ik vind die heel belangrijk. Ik geloof echt niet dat Waalse werknemers, als ze eenmaal op de werkvloer staan, Nederlands zullen aanleren. In sommige bedrijven in West-Vlaanderen, denk maar aan de diepvriesgroentebedrijven in de streek van Ardooie, werken honderden niet-Nederlandstaligen. Het Frans en zelfs voor een stuk het Arabisch is er de voertaal op de werkvloer. Dat is de realiteit heden ten dage. U kunt zeggen wat u wilt, maar ik ben ervan overtuigd dat de taalvereiste een voorwaarde is voor de veiligheid op de werkvloer, voor de samenwerking en voor de samenhangigheid tussen de werknemers. Ik garandeer u dat dat alleen maar tot conflicten zal leiden op de werkvloer.

Axel Ronse (N-VA): Mijn voorganger wordt wat beleefder naarmate het uur vordert. Eerst noemt hij mij een mislukte stand-upcomedian, nu de woordvoerder van Voka. Wat ik eigenlijk ben is een woordvoerder van alle Vlamingen, alle Vlamingen die vandaag op hun tandvlees zitten in hun bedrijven en echt zoeken naar talent om samen met hen orders uit te voeren. In tegenstelling tot de vorige spreker zijn wij niet tegen anderstaligen die hier komen en de taal willen aanleren om onze Vlaamse economie mee opnieuw groot te maken.

Mijnheer Bothuyne, ik vind het soms aandoenlijk hoe u zich zichzelf hier opsluit in die glazen bokaal en uitsluitend naar de Vlaamse bevoegdheden kijkt. Wat is er pertinent? Waarom is het makkelijker om Fransen naar hier te krijgen om te laten werken dan om Waalse werknemers naar hier te krijgen? Waarom? Dat is door onze sociale zekerheid en die is federaal. Dat verzwijgen is politiek absoluut niet moedig. Dat moet u ook kunnen beamen en duidelijk en luid stellen.
(Applaus bij N-VA)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het dreigend watertekort in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): In Kaapstad is op dit moment een prangend tekort aan water. De mensen moeten daar per dag toekomen met 50 liter water. Dat is ongeveer de helft waarvan een Vlaming dagelijks gebruik maakt. U moet zich eens inbeelden hoeveel dat is. Als je elke dag naar het toilet moet gaan, moet koken, poetsen, douchen, dan kom je met 50 liter niet toe.

De reden waarom er in Kaapstad een watertekort is, komt vooral door de klimaatverandering, lange periodes van droogte. Het is zelfs zo ernstig dat men verwacht dat er midden april geen druppel water meer uit de kraan komt. Tot zover Kaapstad en tot zover het ver-van-mijn-bedverhaal.

Maar ook in Vlaanderen hebben we een rapport gekregen van het Rekenhof, al in 2015. Het rapport van het Rekenhof is heel duidelijk. Het zegt dat het beleid in Vlaanderen op het vlak van grondwater moet veranderen, want anders zullen we de volgende decennia watertekorten krijgen en dreigen er bepaalde gebieden in Vlaanderen zonder water te vallen.

Het voordeel voor de Limburgers is dat daar geen probleem dreigt, daar is zelfs wateroverschot. Wij zijn altijd bereid om de andere provincies te helpen en dat probleem op te lossen, maar dan is er natuurlijk een daadkrachtig beleid nodig dat ervoor zorgt dat het risico op watertekorten in Vlaanderen wegvalt.

Minister, met de rapporten die op tafel liggen, is mijn vraag heel eenvoudig: wat zult u doen om ervoor te zorgen dat Vlaanderen gespaard blijft van watertekorten in de toekomst?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, eindelijk hebt u door dat drinkwater schaars is en niet gratis. Proficiat daarvoor. *(Applaus bij de meerderheid)*

U wijst me er hier bijna elke week op dat het toch niet kan tot de waterfactuur hervormd is en dat het water niet meer gratis uit de kraan stroomt. Een van de redenen waarom we dat hebben gedaan, is natuurlijk omdat water veel geld kost en schaars is. In totaal wordt 1,5 miljard euro algemene middelen aan waterproductie besteed. Dat mag met klem benadrukt worden.

Ik herinner me ook nog zeer goed het rapport van het Rekenhof uit 2015. Ik heb toen gewaarschuwd voor watertekort in Vlaanderen en ik heb daar ook heel veel kritiek op gekregen. Ik weet nog dat bedrijven in West-Vlaanderen zich afvroegen hoe er in Vlaanderen een watertekort zou kunnen zijn. Jammer genoeg hebben we dat afgelopen zomer aan den lijve ondervonden.

We hebben een beleid gevoerd dat op dit moment al resultaat heeft, mijnheer Beenders. In 2009 waren er problemen met 14 van de 42 grondwaterlagen, er was schaarste. Door het beleid dat we hebben gevoerd, zitten we nu aan 8 lagen. Dat is een enorme verbetering en we werken daar ook verder aan.

Recent nog hebben we de heffingen aangepast. Waar het water schaars is, hebben we de heffing om grondwater op te pompen drastisch verhoogd zodat we kunnen differentiëren.

Daarnaast sturen we ook op vergunningen. Wanneer we vergunningen afleveren, kijken we hoe zit het met de grondwaterlagen. Op basis daarvan sturen wij in de vergunning wat al dan niet mag worden opgepompt.

Een laatste belangrijk aspect zijn natuurlijk onze drinkwatermaatschappijen. We hebben de drinkwatermaatschappijen opgelegd dat zij onderling linken leggen. Overschotten op bepaalde plaatsen kunnen beter worden gebruikt op andere plaatsen. Men is volop bezig met het uitrollen daarvan. Alle aanbevelingen die het Rekenhof heeft gedaan, worden op tal van vlakken uitgevoerd, en we zien daar ook de eerste resultaten van.

Na de droogte in 2017 heb ik me voorgenomen om de regelgeving aan te passen. Op een bepaald moment hebben wij een advies moeten geven om minder

drinkwater te gebruiken. Decretaal is er nu geen kapstok om dat af te dwingen en op te leggen. Daarom heb ik iets uitgewerkt om ervoor te zorgen dat we een kapstok hebben en dat gemakkelijker kunnen uitrollen indien dat nodig zou zijn. Maar zoals gezegd voeren we een beleid waarbij het niet nodig zal zijn om die maatregelen op te leggen.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik vond het een rare openingszin omdat ik het helemaal niet had over de drinkwaterfactuur, maar als u daarover wilt beginnen, wil ik u gerust ook antwoorden want u voert precies het omgekeerde beleid van wat u net hebt gezegd. Als sp.a kritiek heeft op uw beleid van de hervormde waterfactuur, dan is dat net omdat u die mensen die zuinig omspringen met water een veel duurdere waterfactuur geeft. Dat is net het tegenovergestelde van wat u zou moeten doen. U zou mensen in Vlaanderen moeten belonen wanneer ze zuinig omspringen met water in plaats van hen een hogere waterfactuur te geven. Dat is de kritiek die ik desnoods elke week zal herhalen tot u de factuur hebt hervormd.

Naast het beleid dat u voert, is er ook een probleem van wegsijpelend water. De waterleidingen in Vlaanderen zijn in zeer slechte staat. Elke dag loopt meer dan 150 miljoen liter water gewoon weg omdat er lekkages zijn in de waterleidingen, in de buizen. Als water dan toch zo kostbaar en niet gratis is, zou ik u willen vragen wat u zult doen om die inhaaloperatie te organiseren om slechte waterleidingen te herstellen zodat het water niet meer wegsijpelt in de grond maar uit de kraan komt bij de Vlamingen. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil toch graag even het woord nemen. Collega, u wekt de indruk dat het zuinig watergebruik geen onderwerp is voor het parlement of totaal niet in het beleid zou thuishoren. Ik heb het daar wat moeilijk mee. In tegenstelling tot de sfeer die u probeert te scheppen, hebben wij de afgelopen jaren zelfs regelmatig debatten gehad, ook in de commissie, net over dat zuinig watergebruik. Er zijn heel wat acties ondernomen, er worden good practices verspreid, specifiek ook zelfs naar sectoren die toch wel veel water verbruiken. In die zin is het terecht wat de minister aanhaalt, dat er heel wat acties worden ondernomen.

Minister, ik wil u vragen om verder te sensibiliseren en om de sectoren – waar een uitdaging ligt – zeker verder positief te ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, water is zeker een kostbaar goed. Mijn fractie vindt het belangrijk dat er goed en harder wordt ingezet op het belang van duurzaam waterverbruik.

Verder wou ik onder de aandacht brengen – u hebt zelf gesproken over de droogte vooral in West-Vlaanderen van midden vorig jaar – dat het voor mijn fractie ontzettend belangrijk is dat er een draaiboek wordt gemaakt om zulke crisissen op te vangen. Mijn vraag is heel eenvoudig: wanneer mogen we dat draaiboek verwachten?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voor overstromingen en wateroverlast zijn er tal van plannen. We weten ongeveer wat we daar mee aan moeten. Droogte is een min of meer nieuw fenomeen, althans voor Vlaanderen, en daarmee weten we niet zo goed wat aanvangen. Er zijn al heel wat maatregelen genomen, maar die liggen er wat versnipperd bij. U hebt vorig jaar in juni gezegd dat u de Coördinatiecommissie

Integraal Waterbeleid (CIW) zou aanduiden als droogtecoördinator. U zou hun vragen om een plan van aanpak op te stellen. Hoe ver staat het met dat plan?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): In juni 2017 deden wij inderdaad een oproep om een droogteplan voor Vlaanderen uit te werken. U gaf die opdracht aan de CIW. Zij hebben een aantal krachtlijnen vooropgesteld, maar het eigenlijke plan, daar wachten we nog op.

Een belangrijk onderdeel voor ons is daarbij de waterkringloop meer te sluiten dan nu. Dat betekent dat bedrijven die water gebruiken dat ook zuiveren, eventueel gedeeltelijk, het zogenoemde grijs water, en opnieuw gebruiken. Als ik het goed heb, hebt u het Grijswaterbesluit afgevoerd. Hoe kunt u bedrijven aansporen om de waterkringloop meer te sluiten?

Minister Joke Schauvliege: Ik denk dat we allemaal vorig jaar in de zomer, namelijk mei, juni en juli, voor het eerst aan den lijve heel tastbaar ondervonden hebben hoe snel het kan gaan dat we door bepaalde watervoorraden zitten. We voeren al lang een beleid. Ik heb inderdaad een droogtecoördinator aangesteld. Ik heb aan het CIW gevraagd om een draaiboek te maken. Als mijn informatie juist is, komt dat er binnenkort aan.

Men heeft alle informatie verzameld. Er zijn al een aantal adviezen geformuleerd die ik nu, zoals ik net al zei, aan het vertalen ben naar nieuwe regelgeving. Men krijgt een aantal elementen in handen vanuit de overheid om te sturen welk water waar naartoe moet, wat wel en niet kan met het leidingwater.

Mijnheer Beenders, het is natuurlijk zo dat als we gratis water geven aan de mensen, ze geen enkele stimulans krijgen om daar zuinig mee om te gaan. Daarom hebben wij er met deze regering resoluut voor gekozen om voor elke druppel water die uit de kraan komt een bedrag te doen betalen. Het is niet zo dat wie zuinig is meer betaalt: we hebben een degressief tarief ingevoerd, en wie dus minder verbruikt, betaalt een lager tarief dan wie meer verbruikt. Ik wil dat nog eens benadrukken zodat u dat goed weet en daar geen foute informatie over wordt verspreid.

Wie A zegt, moet B zeggen. De waterleidingen zijn op heel wat plaatsen toch wel verouderd, er zijn lekken, die moeten worden hersteld, dat klopt natuurlijk. En dat is ook de reden waarom wij er juist voor hebben gezorgd dat je een vergoeding moet betalen als je water uit de kraan laat komen, zodat de drinkwatermaatschappijen ook over centen beschikken om die leidingen te vernieuwen en ervoor te zorgen dat er inderdaad minder lekken zijn. Dat is natuurlijk een element dat heeft meegespeeld in de hervorming van de waterfactuur.

Mijnheer Vandaele, wat de waterkringlopen betreft, hebben we jarenlang proefprojecten gehad rond grijs water. Ik heb daarnet uitdrukkelijk aangegeven dat wij op twee elementen sturen. Het eerste is de heffingen.

Als je dus schaars water nodig hebt, zul je heel veel betalen – grondwaterlagen als bedrijf bijvoorbeeld. Maar aan de andere kant gaan we heel sterk sturen op die vergunningen. Het hergebruik van dat water wordt ook heel expliciet opgenomen in de vergunning voor bedrijven. Ze moeten die waterkringloop dus sluiten. We hebben trouwens ook in het kader van de circulaire economie heel wat middelen vrijgemaakt. Een aantal projecten die geselecteerd zijn, zitten ook in dat kader van het hergebruik van water en het circulair aanwenden van water.

Ik wil nog eens herhalen, collega's, dat wij de aanbevelingen van het Rekenhof allemaal hebben uitgevoerd. We zien ook de resultaten. We gaan vooruit met de

toestand van onze grondwaterlaag. Maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat we niet zuinig met water moeten omgaan en dat we dat beleid niet moeten voortzetten. Dat is de weg die we zijn ingeslagen en die we met deze Vlaamse Regering ook verder zullen inslaan.

Rob Beenders (sp.a): Bedankt, minister. Experts op het terrein hebben vorige week, naar aanleiding van die discussie in Kaapstad, een heel andere taal gesproken. Ze hebben effectief gezegd, met de voeten in de klei, dat het moet veranderen, dat het beleid moet worden bijgestuurd, dat er dringend andere maatregelen moeten worden afgekondigd. Ik heb vandaag van u gehoord dat u vindt dat u al goed bezig bent en dat u de beleidsmaatregelen hebt aangepast nadat het rapport van het Rekenhof is gekomen. De mensen op het terrein zeggen dat dat niet voldoende is.

Ik denk dat we die critici, die experts, goed moeten aanhoren. Het zijn zij die aanvoelen en weten, met hun expertise, waar het vandaag misloopt. Ik wil u vragen om die mensen uit te nodigen, naar hen te luisteren, hun voorstellen te aanhoren en er ook rekening mee te houden. Wat wij vragen, is niet alleen een betaalbare waterfactuur, maar ook een garantie voor alle Vlamingen dat er water uit de kraan blijft komen en dat we de volgende decennia niet hetzelfde aan de hand hebben als wat de mensen in Kaapstad vandaag aan de hand hebben. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanpak van illegale jachtpraktijken met hazewindhonden in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik hoor al een beetje gezocht, maar ik denk dat het toch een belangrijke problematiek is. Minister, collega's, het gaat over illegale jacht op hazen met windhonden. Wat gebeurt er? De hazen worden opgeschrikt, ze worden opgejaagd, ze worden achtervolgd door windhonden, om vervolgens verscheurd en doodgebeten te worden. Het is eigenlijk een illegale gokpraktijk, want het geheel wordt op film gezet, en vervolgens wordt er gegokt op die windhonden.

Het is een vreselijke traditie. Het is eigenlijk een Britse traditie, maar intussen is die wel verboden in het Verenigd Koninkrijk. In Ierland is het wel nog toegestaan. In Vlaanderen is het ook expliciet verboden, en dat is natuurlijk een goede zaak, maar wat is het probleem? De pakkans is in het Verenigd Koninkrijk een heel stuk groter dan in Vlaanderen. Daarom steken criminele bendes het Kanaal over en komen die in Frankrijk en in Vlaanderen terecht.

Minister, ik denk dat er dringend iets moet gebeuren. En ik sta daar niet alleen in. Ik ben het vaak oneens met jagersverenigingen – ik ben een grote tegenstander van de jacht – maar in dezen denk ik dat ze gelijk hebben. De pakkans moet in Vlaanderen gevoelig groter worden. Hoe wenst u die pakkans in Vlaanderen te vergroten als het gaat over de hazewindhondenjacht?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega, het gaat hier eigenlijk niet om jacht. Het gaat hier over illegale stroperij. Het is verboden in het Verenigd Koninkrijk, maar ook bij ons in Vlaanderen. Op dit moment zijn er mij twee gevallen bekend, waarvan ook een proces-verbaal is opgemaakt. Dat was in de Westhoek en in het Meetjesland, waar inderdaad vaak bendes uit het Verenigd Koninkrijk aankomen met wagens, de hazewindhonden loslaten en die laten jagen op hazen.

In de twee gevallen is er een proces-verbaal opgemaakt. Het ene is geseponeerd door het parket, dat zei dat het voor hen geen prioriteit was. Het tweede geval is het proces dat deze week plaatsvond in Gent.

Het klopt dat het niet simpel is om hen op heterdaad te betrappen. Zij zijn heel goed georganiseerd en gaan heel snel te werk. Maar dat is ook de reden waarom wij nu met de Hubertus Vereniging Vlaanderen samenwerken om die illegale stroperij aan te pakken. In Vlaanderen zijn er ongeveer 448 bijzondere veldwachters. 200 van die veldwachters zijn ook aangesloten bij de Hubertus Vereniging Vlaanderen. Het zijn net die mensen die wij nu beter informeren over waar ze op moeten letten: als je een wagen met een Britse nummerplaat ziet rijden en je ziet twee of drie hazewindhonden in de koffer zitten, verwittig dan op voorhand de politie.

We zetten ook in op een betere screening van de sociale media. We verwittigen de rederijen en de douane van deze praktijk. Als vier of vijf wagens vol hazewindhonden de boot nemen, kan men ergens al wel vermoeden dat in Vlaanderen een initiatief inzake illegale stroperij zal worden genomen. Die stroperij is iets waar we in het handhavingsplan prioritair op zullen inzetten. De heer De Bruyn heeft hierover in de commissie al een aantal vragen om uitleg gesteld. We zullen met het parket en met de rechtbanken overleggen om ervoor te zorgen dat dergelijke zaken drastisch worden beboet en niet worden geseponeerd. Er moeten duidelijke straffen worden uitgesproken om een duidelijk signaal te geven.

Wat we eveneens zullen doen, is ook in het Verenigd Koninkrijk verkondigen dat het beleid verstrengt, dat we beter toezicht zullen houden, dat de pakkans groter wordt en dat we hier expliciete straffen aan verbinden. We zullen er ons in de rechtbanken op toeleggen dit te bestraffen. Als die boodschap breder wordt uitgedragen in het land van herkomst, zullen die praktijk zich wellicht minder naar ons land verplaatsen. We werken ook samen met andere landen, zoals Nederland, om ervoor te zorgen dat bendes die zich verplaatsen, kunnen worden gecontroleerd en sneller kunnen worden gepakt.

Mijnheer Sanctorum, u hebt terecht verklaard dat we de pakkans groter moeten maken. Dat is net de reden waarom we samenwerken met organisaties als de Hubertus Vereniging Vlaanderen en tal van andere actoren die ervoor kunnen zorgen dat sneller wordt opgetreden.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, bedankt voor het antwoord. Wettelijk gezien is dit inderdaad geen jacht. Ik vraag me af of het wettelijk gezien wel stroperij is, want ze laten de hazen gewoon op het veld liggen. Dat is bijna een taalkwestie.

U weet dat gisteren voor de eerste keer een dergelijke criminele bende is veroordeeld. Dat is allemaal bijna bij toeval gebeurd. Ze zijn op heterdaad betrapt, ze zijn achtervolgd, er is een autocrash geweest en dan heeft de lokale politie die mensen opgepakt. Uiteindelijk heeft dit tot een veroordeling geleid. Het is echter zeer moeilijk die bendes op heterdaad te betrappen.

U wilt in het Verenigd Koninkrijk verkondigen dat dit in Vlaanderen niet kan. Dat is zeker een goede zaak, maar volgens mij mag er ook iets meer afschrikking zijn. Ik kijk, bijvoorbeeld, naar de veroordeling waartoe dit heeft geleid. Het gaat om 8000 euro, maar met die illegale gokpraktijken wordt daar een veelvoud van verdiend. Misschien is het mogelijk in een veel strengere straf te voorzien voor de jacht met hazewindhonden. Dat zou in het Verenigd Koninkrijk zeker een afschrikwekkend effect kunnen hebben.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Minister, ik wil me graag bij deze actuele vraag aansluiten. Ik vind het positief dat u heel expliciet hebt benadrukt dat dergelijke illegale praktijken onaanvaardbaar zijn. Het is belangrijk dat we hier heel streng tegen optreden. Voorkomen is uiteraard altijd beter dan genezen. In die zin vind ik het ook positief dat u zult overleggen met het parket. Dergelijke zaken mogen niet worden geseponseerd. Er moet streng worden opgetreden.

Daarnaast is het ook belangrijk dat we gegevens uitwisselen met de buurlanden. U hebt dat al eens geantwoord op een vraag om uitleg van de heer De Bruyn. Die praktijken verplaatsen zich naar Nederland en Frankrijk. Misschien kunnen we ons daar eens informeren over de aanpak van het probleem. Misschien kunnen we hiermee rekening houden in onze eigen aanpak. Voor het overige is het absoluut belangrijk dat we dit zeer streng bestraffen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Sanctorum, het is een goede zaak dat een rechtbank uiteindelijk een uitspraak heeft gedaan. De verantwoordelijken zijn nu effectief gestraft. Mijn vraag is eigenlijk min of meer dezelfde als uw laatste vraag.

Minister, het gaat hier om gokken. Is de bestaande strafmaat voldoende zwaar om effectief af te schrikken, of moeten we die strafmaat verfijnen?

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, persoonlijk ben ik, volgens mij samen met velen, verheugd dat er een veroordeling is gekomen van deze werkelijk walgelijke manier van gokken. Het is een goede zaak dat hier verder op wordt ingezet. Ik zou dit echter wat breder willen opentrekken naar de stroperij in haar totaliteit.

Deze stroperij heeft misschien nog het voordeel dat de betrokkenen zich bekendmaken door hun manier van gokken. Hierdoor kunnen we dit achterhalen. Het is echter dikwijls zeer moeilijk om stroperij op heterdaad te betrappen. Ik vraag me dan ook af of we niet meer kunnen inzetten op de controle van de wildverhandeling.

Als het jachtseizoen zelfs nog niet is aangebroken, zien we heel vaak dat er al wild te koop wordt aangeboden, wild dat wordt aangeboden vanuit Groot-Brittannië, vanuit Wallonië. Wettelijk gezien kan dat, maar dan moet men beschikken over de juiste importdocumenten.

Minister, misschien is het ook mogelijk om met het Federale Voedselagentschap eens na te gaan of er strenger kan worden gecontroleerd zodat men het wild dat uit andere vormen van stroperij komt, op die manier kan detecteren en in kaart kan brengen.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik denk dat iedereen deze praktijken veroordeelt, en het is ook illegaal. Ik wil toch nog eens herhalen – en het is goed dat die veroordeling er is, maar we moeten er nog veel meer ruchtbaarheid aan geven – dat wij in het handhavingsplan, ook in overleg met de federale overheid – of het nu de rechtbank, het parket of het Federale Voedselagentschap is – een integrale aanpak moeten hebben van die stroperij om nog een hardere vuist te maken. Ik had dit al beloofd in de commissie aan collega De Bruyn, en ik zal dit zeker ook verder uitvoeren.

Ik denk ook dat we het met het personeel alleen dat we vanuit de overheid inzetten – ook al verdubbelen of verdriedubbelen we dit – niet redden. We hebben ook mensen op het terrein nodig. Ook de burger kan zeer alert zijn. Als een burger ziet dat er in zijn buurt iets gebeurt dat niet kan, kan hij dit melden, kan de politie snel komen en kunnen wij ons daarop organiseren.

Ik vind ook de samenwerking met bijvoorbeeld de Hubertus Vereniging Vlaanderen belangrijk. Zij lopen op het veld. Zij zien dat. De bijzondere veldwachters zijn een meerwaarde om sneller ter plaatse te kunnen zijn en op te treden. Ook via sociale media – waar zijn de goksites? – kun je opmaken of er iets op til is.

Wat de boetes betreft, ben ik zeker bereid om in overleg met alle actoren, maar ook met het parket en de federale overheid, na te gaan of die boetes kunnen worden verhoogd. Ik denk dat dit inderdaad een afschrikking met zich kan meebrengen. Ik ben zeker bereid om, in het overleg met de federale overheid en met onze diensten, na te gaan of we er iets aan kunnen doen.

Laat ons dus samen de praktijk zelf meer bekendmaken zodat mensen dit kunnen signaleren, en dit globaal aanpakken samen met alle actoren.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik ben blij dat u openstaat voor een verstrenging van de strafmaat. Ik denk dat daarmee wel een verschil kan worden gemaakt.

Het klopt natuurlijk dat niet alles kan worden opgelost met bijvoorbeeld het uitbreiden van de Natuurinspectieteams, alleen denk ik wel dat ze vandaag nogal met een beperkt aantal mensen zijn in West- en Oost-Vlaanderen, waar die illegale hazewindhondenpraktijk gebeurt.

Ik denk dat er dus op veel fronten toch wel wat vooruitgang kan worden geboekt. Ik merk dat u vanuit het parlement steun krijgt om de aanpak van stroperij te verstrengen. Ik denk dus dat we nog niet aan het einde van dit verhaal zijn in het parlement.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanpak van de asbestproblematiek in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, collega's, minister, negenduizend, dat is het aantal mensen dat de laatste tien jaar een door asbest veroorzaakte aandoening opliep. Negenduizend, terwijl asbest twintig jaar geleden in ons land werd verboden. Maar dat betekent niet dat asbest weg is, integendeel. Asbest treft jaarlijks nog steeds honderden mensen, elk jaar opnieuw.

Het zit overal: in onze daken, in onze schoolgebouwen, in onze bloembakken. De toepassingen zijn eindeloos. Op dit moment is er in Vlaanderen nog bijna 3 miljoen ton asbest in omloop.

Tegen 2040 wil Vlaanderen asbestveilig zijn – dat hebt u al een aantal keren verklaard in de commissie – en dat is een getal dat ook heel vaak terugkomt in de media. Maar die horizon is nog steeds twintig jaar van ons verwijderd. En ja, het zal tijd kosten om Vlaanderen asbestveilig te maken en nog veel meer tijd om Vlaanderen asbestvrij te maken. En neen, we zullen niet kunnen vermijden dat er nog steeds mensen zullen sterven aan asbestkanker, maar laat ons er alstublieft voor zorgen dat dat er zo weinig mogelijk zijn. Dat is uw verantwoordelijkheid.

In het regeerakkoord van 2014 maakte u uw intenties kenbaar om werk te maken van een asbestafbouwbeleid, en daar kunnen we alleen maar blij om zijn. Maar vier jaar later, nu dus, blijkt dat twee op de drie van de scholen met een dringend probleem zitten, blijkt dat asbestdaken overal te lande nog steeds met

hogedrukreinigers worden afgespoten en blijkt ook dat bij renovaties die mensen doen, nog steeds vaak asbest vrijkomt.

In onze containerparken overal te lande zien we nog steeds problemen opduiken met het weggooien van asbestafval. Er heerst met betrekking tot asbest een vals gevoel van veiligheid. Wat zult u hier concreet aan doen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Danen, uw vraag verwondert mij omdat we daar vorige week in de commissie heel uitvoering van gedachten over hebben gewisseld. Ik kan hier niet alles herhalen. Ik vind het ook een beetje vals om mij nu op 2 minuten te laten zeggen wat we op dat vlak allemaal hebben gedaan.

Ik heb het ook heel lastig met de manier waarop u uw vraag formuleert. U zegt: "We hebben negenduizend doden gehad, en dat is uw verantwoordelijkheid." Ik vind de manier waarop u daarnet uw vraag hebt geformuleerd, bijzonder erg, en ik voel me daar persoonlijk door aangevallen. Ik heb het daar bijzonder lastig mee. Laat dit mijn inleiding zijn. Ik vind dat de manier waarop u dit formuleert, echt niet kan. *(Opmerkingen van Johan Danen)*

Ik ben de eerste minister die iets doet om de asbestproblematiek in Vlaanderen op te lossen. *(Applaus bij CD&V)*

Doen alsof we een plan hebben dat pas in 2040 enig effect zal hebben, is ook niet juist. We zijn volop bezig met tal van projecten in Vlaanderen die nu al resultaat hebben. Er zijn proefprojecten met betrekking tot het inzamelen van asbest in gemeenten. We hebben daarvoor in middelen voorzien en we werken samen met de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij. We hebben in 2017 5,8 miljoen euro extra vrijgemaakt om ervoor te zorgen dat burgers samenaankoop kunnen doen voor het verwijderen van asbest. We hebben bijkomend 7,5 miljoen euro vrijgemaakt om scholen asbestveilig te maken. Dat zijn tal van voorbeelden van hoe wij in de praktijk bezig zijn.

Doen alsof we die tonnen asbest die met de jaren zijn opgebouwd, op een aantal maanden in Vlaanderen kunnen oplossen, is bijzonder demagogisch en bijzonder vals. We tonen dat het ons menens is en we pakken dit aan in Vlaanderen. *(Applaus bij CD&V)*

Johan Danen (Groen): Minister, ik denk dat u niet goed naar mijn vraag hebt geluisterd. Ik heb gezegd over het verleden dat u daar weinig aan kunt doen en daarvoor stel ik u ook helemaal niet verantwoordelijk. Maar de toekomst hebben we in handen. Daar is een versnelling voor nodig.

Als ik naar het buitenland kijk, bijvoorbeeld naar Nederland of Duitsland, dan zie ik dat er wel al dingen bewegen, maar in Vlaanderen zie ik in de praktijk heel weinig gebeuren. Elke dag bellen of mailen mij scholen, burgers, bedrijven of gemeentelijke overheden: "Mijnheer Danen, we hebben een probleem met een asbesttoepassing in mijn school of in mijn huis. Wat kan ik doen?" Ik verwijs hen naar de OVAM of naar uw kabinet, en ze zeggen mij dat ze daar geen bevredigend antwoord krijgen omdat hun probleem te groot is om op te lossen. Ze voelen zich machteloos. Dat is wat er vandaag in Vlaanderen aan de hand van is. Daarom roep ik u op om het asbestafbouwbeleid te versnellen.

Nogmaals, in het verleden zijn er veel dingen gebeurd die niet oké zijn, maar daar kunnen we weinig aan veranderen. Maar de toekomst hebben we zelf in handen.

Ik zou u willen voorstellen om snel werk te maken van bewustwording, van een meldpunt, van communicatie, van advies op maat, van financiële regelingen en

van goede uitvoeringspraktijk. Nu zijn er proefprojecten, maar we hebben veel grotere dingen nodig dan proefprojecten alleen. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik heb vooral een bezorgde vraag gehoord en geen aanvallende vraag. Dit verhaal verdient vooral sereniteit en ambitie. In Nederland heeft men een plan om tegen 2024 gebouwen asbestvrij te maken. Volgens ons plan moet dit tegen 2032 voor gebouwen die ouder zijn dan 1980 en tegen 2034 voor jongere gebouwen. We moeten dan ook kijken hoe het misschien toch nog sneller kan.

Misschien moeten we met de buurlanden in overleg gaan om te leren hoe zij het doen. Iedereen is het erover eens dat we geen tijd mogen verliezen. Laat ons onze ambities zo hoog mogelijk zetten, vooral als het gaat over het asbestvrij maken van Vlaanderen, want elk slachtoffer is er een te veel.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, het klopt dat we dit thema al heel vaak hebben behandeld in de commissie Leefmilieu.

Ik heb een kleine vraag. We weten dat de regering 7,5 miljoen euro ter beschikking stelt voor asbestverwijdering in scholen. Minister, zijn er nog andere prioritaire doelgroepen waarvoor u tijdens deze legislatuur nog extra middelen wilt vrijmaken?

Minister Joke Schauvliege: Collega's, voor de opmaak van het asbest-afbouwplan hebben wij juist geleerd uit de aanpak van een aantal buurlanden. Zoals ik zei, ben ik de eerste minister die dit aanpakt. In Nederland is men daar vroeger mee begonnen.

Maar ze hebben daar ook een aantal fouten gemaakt. Ze hebben inderdaad 2024 als horizon gesteld. Op dit moment blijkt dat ze dit absoluut niet meer kunnen halen.

Wat is het probleem, als je met zoveel tonnen asbest zit in een regio? Ten eerste, de centen. We moeten daar eerlijk over zijn. We kunnen natuurlijk miljarden euro's op tafel leggen om dat allemaal op een-twee-drie te saneren. Die centen moeten er dus zijn. Ten tweede, stel dat we die middelen zouden vinden, dan moet je ook nog een markt hebben die kan volgen. Er zijn maar een paar bedrijven, aannemers die ervoor uitgerust zijn om dat een goede, veilige manier te doen. Je kunt dan wel miljarden op tafel leggen, maar je kunt niet verlangen dat op een paar maanden tijd een beperkt aantal aannemers dat allemaal op een-twee-drie, op een veilige manier kunnen oplossen. Ten derde, is het niet omdat er ergens asbest in zit, dat dat gevaarlijk is. Gebonden asbest is niet gevaarlijk. En als we echt de ambitie hebben om snel alle asbest te verwijderen, dan kunnen we misschien zelfs meer slachtoffers hebben dan vandaag. Want als je op een onveilige manier, snelle manier, ook de veilige asbest verwijdert, zul je nog veel meer asbest verspreiden in de lucht. Daarover moeten we eerlijk zijn. We moeten daar goed over communiceren.

Daarom gaat ons plan uit van iets wat veilig is, iets wat over termijnen wordt gespreid, omdat het anders in de praktijk niet uitvoerbaar is. En het is niet omdat we laks zijn of er niets aan willen doen. Neen, we zijn nu al bezig met de proefprojecten in die scholen. We ontzorgen die scholen: we zorgen ervoor dat wij de aannemers aanduiden en dat we hen helpen in de begeleiding. We hebben de centen. De Vlaamse Regering heeft uit de algemene middelen 7,5 miljoen euro extra vrijgemaakt, specifiek om het aan te pakken in de scholen.

Mijnheer Vandaele, er zijn inderdaad nog doelgroepen. Een van de doelgroepen zijn de landbouwbedrijven, waar heel wat asbestdaken zijn. Er is echter wel veel

verschil tussen de regio's. Daarom zijn we in bepaalde regio's, waar er meer asbesttoepassingen zijn, naar gezamenlijke aanbestedingen gegaan en naar het veilig aan huis ophalen van asbest, met gesloten zakken. Dat is een voorbeeld van hoe we dat heel specifiek naar een aantal intercommunales, waar er meer problemen zijn, aanpakken.

Particulieren met asbesthoudende daken zijn ook een van de prioritaire doelgroepen die wij willen aanpakken.

In de commissie hebben we hierover al heel veel van gedachten verwisseld. We hebben de experts van OVAM daarover aan het woord gehoord. In dat plan zal inderdaad heel wat zitten rond ontzorgen, samen aanbesteden, veiligheid, communicatie. Al die zaken zijn op dit moment zo goed als rond. We zullen daarmee naar de Vlaamse Regering gaan.

Maar nogmaals, we hebben daar niet op gewacht. We zijn volop bezig met de uitrol op het terrein, met extra middelen om die veilige aanpak ook op het terrein in Vlaanderen uit te rollen.

Johan Danen (Groen): Minister, ik ben de laatste om te zeggen dat iedere toepassing gevaarlijk is. Maar als in de asbestinventarisatiestudie van de scholen staat dat er in twee op drie scholen op korte termijn een toepassing van asbest moet worden gesaneerd, dan maak ik mij wel zorgen. Ik wil zeker geen paniek zaaien, maar ik ben bezorgd, omdat ik vaststel dat het daadkrachtig beleid ontbreekt. We wachten al vier jaar op het plan. Dat vind ik veel te lang, zeker als het gaat over zo'n belangrijk thema als asbest. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marc Hendrickx aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de definitieve terdoodveroordeling van VUB-gastdocent Ahmadreza Djalali door het Iraanse gerecht

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): De definitieve terdoodveroordeling van de Iraanse gastprofessor Djalali is de pijnlijke evolutie in een dossier waar we nu toch al enkele maanden rond bezig zijn.

Een tiental dagen geleden, twee weken geleden, bereikte ons nog hoopvol nieuws, namelijk de opschorting van die terdoodveroordeling na het beroep bij het Hooggerechtshof. Maar blijkbaar is dit beroep niet gegrond en is de terdoodveroordeling definitief. Enkel de gratieverlening door de ayatollah rest nog als mogelijkheid om daaraan te ontsnappen.

Minister-president, we hebben verleden week in de commissie Buitenlands Beleid gediscussieerd over dit dossier. U gaf een overzicht van alle inspanningen, en dat waren er toch wel wat, die u de laatste maanden had geleverd, zoals contacten met de ambassade, met Europees commissaris Mogherini, aanzetten tot bilaterale contacten via onder meer de ambassade, ook multilaterale contacten, aandringen bij federaal minister Reynders enzovoort. De vraag is nu wat de laatste stand van zaken is. Denkt u nog iets te kunnen ondernemen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Hendrickx, u hebt de feiten geresumeerd. Ik heb op 12 december 2017 een onderhoud gehad met de ambassadeur van Iran, die me toen heeft bevestigd dat de doodstraf helaas

definitief was. U weet dat ik toen een genadeverzoek heb ingediend, dat ik ook mevrouw Mogherini heb aangesproken, die vervolgens ook in actie is getreden.

Vorige zondag zijn we dan allemaal verrast door het nieuws dat er toch nog een procedure tot heroverweging beroep was ingediend bij het hooggerechtshof, maar dat dit bijna onmiddellijk was afgewezen. Daarna verschenen in de media berichten dat er nog een tweede procedure tot heroverweging beroep herziening mogelijk was. Ik heb dan de ambassadeur van Iran opnieuw bij mij geroepen. Dat is gisterennamiddag gebeurd.

Ik heb hem om uitleg gevraagd. Hij heeft inderdaad bevestigd dat die feiten van vorige zondag klopten. Hij heeft ook bevestigd wat in de media staat, namelijk dat er een tweede procedure kan worden ingediend. Dat is mogelijk. Hij wist niet of die was ingediend. Hij zei: als die wordt ingediend, zal die grondiger worden behandeld. Hij heeft op mijn vraag ook bevestigd dat de uitvoering van de doodstraf in de onmiddellijke toekomst niet is gepland.

Ik heb hem opnieuw gevraagd naar de medische toestand van de heer Djalali. Hij heeft mij bevestigd dat de heer Djalali de nodige medische zorgen krijgt, maar wel geweldig lijdt onder de situatie, uiteraard, met een doodstraf die hem boven het hoofd hangt. Hij heeft ook gezegd dat hij nog geen antwoord heeft op mijn gratieverzoek. Hij heeft beloofd te rapporteren aan Teheran en mij verder op de hoogte te houden.

Ik durf dus niets met zekerheid te zeggen, maar het ziet ernaar uit dat er een nieuwe procedure aanhangig is of wordt gemaakt bij het hooggerechtshof, die dit keer grondiger – als ik het mag geloven – dan op één uur tijd zal worden behandeld.

Marc Hendrickx (N-VA): Minister-president, ik dank u voor de inspanningen die u zich niet alleen al hebt getroost, maar zich blijft getroosten. Het is een dossier dat we over de grens van meerderheid en oppositie, over de grenzen van de partijen heen hebben opgevolgd. We weten dat u ter zake al heel wat hebt ondernomen, zoals nu nog dat onderhoud van gisteren met de ambassadeur. Laat ons hopen dat dat iets uithaalt.

Het is natuurlijk een magere troost voor de man zelf. We weten dat de terdoodveroordeling niet voor onmiddellijk is, maar je zult daar maar zitten in die cel. Zijn medische toestand baart ons natuurlijk ook zorgen. We zullen in de komende weken en maanden opvolgen wat ervan komt. We blijven dit net als u – waarvoor dank trouwens – nauwgezet opvolgen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ook vanuit mijn fractie wil ik graag aansluiten bij de vraag van de heer Hendrickx, maar ik wil u ook danken voor alle kanalen die u openzet. Zowel vanuit uw kabinet als vanuit uw regering is het van belang dat u elke sprankel hoop, al is het maar een sprankel, blijft vastgrijpen. Het is inderdaad onbegrijpelijk wat daar gebeurt. Ik sluit me dus zeer graag aan bij de oproep om u ertoe aan te zetten – ik weet dat dat niet hoeft, dat dat overbodig is – te blijven zoeken naar om het even welk sprankeltje hoop dat we hebben om heel dit proces om te keren en de man veilig naar huis te krijgen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister president, ik sluit me uiteraard ook aan bij de bekommernissen die hier zijn uitgesproken, net zoals we dat vorige week in de commissie hebben gedaan toen we met z'n allen gematigd positief waren na het nieuws vanuit Iran dat de doodstraf zou worden opgeschort. U hebt

gezegd dat, als reactie op uw inspanningen, mevrouw Mogherini vanuit Europa ook inspanningen zou hebben gedaan.

Anderzijds vind ik dat het vanuit Europa te stil, oorverdovend stil blijft in deze zaak. Vooral de Europese leiders, die achter de schermen misschien wel diplomatieke inspanningen doen, maar vooralsnog zonder al te veel positief gevolg, moeten veel harder op tafel kloppen en alles doen wat ze in hun mars hebben om deze zaak alsnog recht te trekken.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Johan Verstreken (CD&V): Natuurlijk zijn we allemaal tegen de doodstraf, want die druist in tegen alle internationale verdragen.

Minister-president, ik dank u voor de al geleverde inspanningen. Maar het is inderdaad dringend tijd dat er internationale druk wordt uitgeoefend op Iran. Daarom wil ik u vragen om ook contact op te nemen met de Europese instanties, zodat er massaal wordt gereageerd. Mensenrechten vormen een rode draad doorheen uw beleid. Daar staan wij volledig achter. Hier is terecht al heel veel inkt over gevloeid, laten we hopen dat we een sprankje hoop hebben op een goede uitkomst.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): We hebben hier inderdaad al een aantal initiatieven genomen om de vrijlating van dokter Djalali te vragen, waaronder twee keer een unaniem goedgekeurde resolutie. We hebben er vorige week nog over gesproken in de commissie. Toen was er nog een beetje hoop omdat zijn zaak werd herzien. Laat ons hopen dat die nieuwe procedure een goede uitkomst brengt.

We moeten er alles aan blijven doen om dokter Djalali vrij te krijgen. We moeten druk blijven zetten. En als de taal van de diplomatie niet meer werkt, dan moeten we erover nadenken om de taal van het geld aan te spreken.

Minister-president Geert Bourgeois: We kunnen misschien discussiëren over de manier waarop er internationaal druk wordt gezet en internationaal wordt tussengekomen. Heel wat Europese leiders doen, net zoals wij, publiek een oproep aan het regime in Iran. Minister Reynders levert heel wat inspanningen op dat vlak. Italië, Zweden en ook de Europese Unie leveren ook veel inspanningen. De EU doet dat bij monde van Eurocommissaris Mogherini. Het is inderdaad de taal van de diplomatie.

Ik heb de resoluties gelezen die hier werden goedgekeurd. Daarin wordt niet opgeroepen om tot sancties over te gaan. Ik heb in het verleden al gezegd dat we alle diplomatieke middelen moeten uitputten in deze zaak, die van het hoogste humanitaire belang is. We moeten die weg verder bewandelen. Nu dreigen met sancties of met het opzeggen van de 'nuclear deal' of van wat dan ook zou op dit moment contraproductief zijn. Een van de argumenten die we in de weegschaal werpen ten aanzien van Iran is trouwens dat wij, in tegenstelling tot president Trump en geïnformeerd zijnde door de Europese diplomatie, weten dat Iran de 'nuclear deal' naleeft, en dat we ons ook houden aan de akkoorden die daar gesloten zijn. Dat is een niet onbelangrijk element in de diplomatieke inspanningen die werden geleverd.

Collega's, ik dank jullie voor jullie herhaalde steun. Ik kan jullie verzekeren dat ik telkens opnieuw bekendmaak dat dit iets is wat in dit Vlaams Parlement parlementsbreed wordt gesteund, en dat het voor ons een zaak is van uitzonderlijk groot belang.

Marc Hendrickx (N-VA): Gelet op de eensgezinde reacties van mijn collega's en op het antwoord van de minister-president, heb ik hier niet veel aan toe te

voegen. We moeten in de toekomst de voorzichtige en omzichtige benadering van dit dossier blijven steunen. We moeten hoopvol blijven wat betreft het resultaat dat we beogen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de grote achterstand bij betalingen door het Rampenfonds

ACTUELE VRAAG van Herman De Croo Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de lange wachttijden bij het Rampenfonds

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister-president, in juni 2014 raasde een zware hagelstorm over Vlaanderen. Die richtte heel wat schade aan aan huizen en auto's en niet het minst aan serres.

Die storm was uitzonderlijk, want in juni 2015 verscheen in het Staatsblad het koninklijk besluit dat het fenomeen effectief erkende als natuurramp. Vanaf dat moment mochten gedupeerden hun dossier daadwerkelijk indienen bij het Vlaams Rampenfonds. Drieënhalf jaar na het natuurfenomeen in juni 2014 blijkt dat meer dan de helft van de dossiers nog niet in orde is geraakt en dat gedupeerden nog altijd wachten op een compensatie.

Minister-president, u zult wellicht een aantal oorzaken van die achterstand kunnen opsommen, maar de belangrijkste vraag is wanneer die gedupeerden een compensatie zullen krijgen.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Minister-president, het is 1339 dagen geleden dat die storm plaatsvond. Dat is nog sprekender dan 'drieënhalf jaar'. Wat mij treft, is de eigenaardigheid van het percentage afgehandelde dossiers.

Er zijn 3250 dossiers in de provincie Antwerpen waarvan er 375 nog niet afgehandeld zijn. Dat is 6 procent. Er zijn 1400 dossiers in uw eigen provincie West-Vlaanderen, waarvan er amper 57 overblijven die niet afgehandeld zijn. Er zijn 6000 dossiers in Oost-Vlaanderen waarvan er 3000 niet afgehandeld zijn. Dat is 50 procent. Het vervelende is dat, zoals zopas gezegd, het bij vele van de dossiers van Oost-Vlaanderen om belangrijke schade gaat, schade die voor een aantal omstandigheden niet wordt vergoed door de verzekering. Men zegt dan: gebrek aan personeel, gebrek aan deskundigen. Ik kan het begrijpen, het was het laatste dossier dat door het federale bewind als catastrofe of als ramp is goedgekeurd. Maar hoe legt u me uit dat het uitstekend kan in West-Vlaanderen, dat het goed afloopt in Antwerpen, relatief uitstekend, en dat wij het 'zelf doen we het niet beter' doen in Oost-Vlaanderen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, ik kan begrijpen dat collega De Croo, die bijna een halve eeuw actief is geweest op het Belgische federale niveau, enigszins gebiologeerd is door dat Belgische niveau. Dat ook het Vlaams Belang een Belgische ramp zou willen afroepen over Vlaanderen, had ik nu helemaal niet verwacht.

Collega's, het gaat hier over de Pinksterstorm van 2014. Zoals zeker collega De Croo, met zijn gedegen jezuïtische opleiding weet, valt Pinksteren nooit na 1 juli. Op 1 juli 2014 is Vlaanderen toevallig bevoegd geworden voor het rampenbeleid. Zoals de collega's die deze zaak goed opvolgen, weten, zitten wij helemaal op schema met de afhandeling van de rampen. Wij hebben in 2014 één ramp bij gekregen. Die is helemaal afgehandeld, op een expertisediscussie na. We zitten ook voor de drie rampen van 2015 op schema, ver boven de 90 procent als ik me niet vergis – want ik zeg het uit het hoofd – en ook voor de vier rampen van 2016. Zo zullen we, zoals gezegd, eind 2018 alle zaken hebben behandeld. Maar wat deze Pinksterstorm van 2014 betreft, moet ik u verwijzen naar het federale niveau.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister-president, voor de gedupeerden zelf maakt het weinig uit wie uiteindelijk voor de schade zal moeten opdraaien. Wat ik wel merk, is dat ze drieënhalf jaar moeten wachten vooraleer ze enige compensatie kunnen krijgen. Ik zou erop durven aandringen, als er inderdaad sprake is van een personeelstekort, dat dit wordt opgevangen door bijvoorbeeld, waarom niet, tijdelijk experts aan te stellen zodat die dossiers sneller worden opgevolgd en sneller worden afgehandeld en de gedupeerden de compensatie krijgen waar ze recht op hebben.

Herman De Croo (Open Vld): Mocht ik niet zeker zijn van uw opleiding, minister-president, ik zou u verdenken om wel bij de jezuïeten te zijn geweest. *(Gelach)*

De vaststelling als ramp was de laatste die gebeurd is door de federale overheid. De afhandeling – ik ken de gretigheid om dat Vlaams af te handelen als het Vlaams afhandelbaar is – zal u eigen zijn. Maar wat ik niet begrijp, is het verschil van percentage in het oplossen van de dossiers. Leg me toch niet uit, met alle respect, dat de West-Vlamingen om geld te krijgen veel handiger zouden zijn dan de Oost-Vlamingen wanneer het over de staat zou gaan. Leg me niet uit dat de Antwerpenaren, wat ik kan begrijpen, betere contacten hebben met uw beleid omdat het in Antwerpen zou zijn en niet in West-Vlaanderen zou zijn. Het heeft niets te maken met wat u aanhaalt. De administratie is nalatig geweest en heeft niet op tijd de maatregelen genomen. De feiten zijn onbetwistbaar: 3 procent blijft nog over in één provincie, 8 procent in de andere provincie en 50 procent in de laatste provincie.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Ik heb aandachtig geluisterd naar onze minister-president.

Dan hoor ik toch duidelijk dat wordt gesteld dat dit niet onder zijn bevoegdheid valt. Er worden hem nu dus zaken gevraagd en verweten die hem niet aan te rekenen zijn. Ik hoor hier mensen spijkers op laag water zoeken, waarbij zowel het water als de spijkers ontbreken. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik wil me toch graag aansluiten bij deze vraagstelling. Minister-president, ik begrijp dat u er trots op kunt zijn – enigszins terecht, denk ik – dat de jongste rampen correct worden opgevolgd en dat men kort op de bal speelt ter zake. Hopelijk kan de Vlaamse overheid dat ook in de toekomst aanhouden als er zich nog rampen voordoen. Wat is er echter in het verleden gebeurd, namelijk in 2014? Dat was net voor er een overheveling is gebeurd, met andere woorden net voor de dienst die federaal de dossiers moest behandelen, eigenlijk werd leeggehaald en overgebracht naar Vlaanderen. Men stelt dan dat men totaal niet verantwoordelijk is en eigenlijk geen hulp kan bieden opdat die mensen daadwerkelijk hun dossiers zouden kunnen afhandelen en uitbetalen. Dat vind ik eigenlijk een beetje betreurenswaardig. Minister-president, ik hoop dat u ook bezorgd bent over die mensen die schade hebben, en ik hoop dat u ook de dienst die vandaag de expertise heeft op Vlaams niveau, de federale dossiers mee kunt laten

afhandelen. Dat zijn experts. Ze hebben kennis van zaken. U kunt niet van de federale overheid verwachten dat ze voor een of twee maanden mensen gaat aantrekken om die dossiers te behandelen. Ik denk dat u misschien wel een sleutel in handen hebt in dezen om eindelijk die dossiers ook af te handelen.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Voorzitter, minister-president, drieënhalf à vier jaar wachten op een uitbetaling in het kader van een ramp is sowieso onaanvaardbaar, maar ik zou eigenlijk het bruggetje willen maken naar de rampen waarvoor u alleszins wel bevoegd bent, namelijk die van 2016. U maakte zich zojuist nog eens sterk dat die tegen eind dit jaar afgehandeld zouden zijn. Ik hoop dat dat daadwerkelijk zo is, want ik vang geruchten op, zowel vanuit het Rampenfonds als vanuit de landbouwsector, dat er ook wat dat betreft op dit moment toch een aanzienlijke achterstal is. U hebt zich ertoe geëngageerd om zeker wat de fruittelers betreft een versnelde uitbetaling te doen. Als ik goed ben geïnformeerd, zou ter zake op dit moment nog maar 50 procent van de dossiers zijn afgehandeld. Ik hoop dus dat we over een jaar niet opnieuw vooraan moeten gaan staan om vragen te stellen over de rampen van 2016, waarvoor u wel degelijk bevoegd bent.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer De Croo, het is zo dat jezuïeten altijd antwoorden met een vraag, wat u niet doet, integendeel, u gaat eigenlijk over tot de aanval en u probeert, net zoals de oppositie dat doet en mevrouw Rombouts helaas ook doet, die verantwoordelijkheid in mijn schoenen te schuiven. Ik heb alle empathie voor de slachtoffers daarvan, maar ik ben niet politiek verantwoordelijk, ik ben niet politiek bevoegd. Ik heb ook de middelen niet om voor die ramp te betalen. Ik heb de mensen niet om voor die ramp te betalen.

Mevrouw Rombouts, u zou beter dan wie ook moeten weten dat ik, op drie mensen na, geen personeel van de federale overheid heb gekregen. Er was niks van expertise overgekomen. Er waren drie mensen. Men was totaal niet in staat om de acht rampen af te handelen die er zijn geweest sinds 1 juli 2014. Ik heb de ongelooflijke oefening gedaan om tien bijkomende mensen binnen de Vlaamse overheid samen te brengen om die cel te versterken zonder de aanwerving van personeel.

Nu is men met meer dan 13 dossierafhandelaars, om exact te zijn 13,4. Ik heb bijkomend tientallen miljoenen euro moeten uittrekken, want we hadden ook geen budgetten gekregen om al die rampen te kunnen vergoeden. We zijn ter zake op schema. Als die ramp van pinksterzondag, die pinksterstorm van 2014, helaas nog niet is afgehandeld, dan heeft dat niks te maken met mijn dienst. Dat zijn dan de buitendiensten van de federale overheid. Ik heb begrepen dat de arrondissementscommissaris van Oost-Vlaanderen daarmee bezig is. Ik heb daar geen dossiers over. Ik heb daar geen mensen voor. Ik heb daar geen middelen voor. Ik ben daar niet verantwoordelijk voor.

Ik kan best begrijpen dat er grote bekommernis leeft, en terecht, door de laat-tijdigheid van betalingen. Ik zal de provinciale discussie hierbuiten laten, mijnheer De Croo. Stel uw vragen echter op het juiste niveau. Stel ze niet aan mij. De mensen, de middelen en de bevoegdheid zijn er niet voor rampen van vóór 1 juli 2014.

Mevrouw Robeyns, ik heb het gezegd: dat valt buiten het bestek van deze vraag. Ik heb herhaaldelijk op vraag van collega's duiding gegeven: wij zitten op schema. We zijn overvallen door een zeer groot aantal rampen. We waren nog maar bevoegd of we kregen al een ramp in 2014. Ik stelde vast dat we geen mensen hadden: drie mensen, waarvan één, geloof ik, permanent ziek is. Ik heb alles gedaan om die dienst te versterken, om daar middelen voor uit te trekken en we zitten op schema.

Ik ben daar niet trots op. Wij proberen goed bestuur te leveren. Ik moet daar niet trots op zijn. Ik zeg alleen dat wij al het mogelijke doen om de rampen naar

behoren af te handelen. Er is nog één dossier van 2014 niet afgehandeld. Soms zijn er discussies: expertises, niet akkoord gaan met bedragen,.. Dat is ook het volste recht, maar 2014 is op één dossier na afgehandeld, 2015 is voor meer dan 90 procent afgehandeld, en ook voor de vier rampen van 2016 zitten we op schema. Ik ga echt proberen te doen wat ik beloofd heb, namelijk eind 2018 alle dossiers voor de rampen die onder onze bevoegdheid vallen, afhandelen. Maar ik zal niet toelaten dat de verantwoordelijkheid voor deze ramp uitgespeeld wordt als de verantwoordelijkheid van de minister-president van de Vlaamse Regering. *(Applaus bij de N-VA)*

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Wat we zelf doen, doen we beter. Dat is een mooi motto, dat ooit gold voor onze Vlaamse Regering. Ik ben blij met de overheveling van die bevoegdheden, maar ze mag er niet toe leiden dat de gedupeerden van 2014 niet in aanmerking komen en dat er dossiers niet in orde worden gemaakt, precies vanwege die overheveling.

Het zijn uitzonderingssituaties, en dan kunnen en moeten ook uitzonderlijke maatregelen worden genomen. Ook Vlaanderen kan daarin een versterkende rol spelen. U spreekt van bijkomende middelen en bijkomend personeel. Op dat vlak hebben we wel nog wat werk voor de boeg, zodat in de toekomst bij zulke rampen de gedupeerden alleszins geen 3,5 jaar moeten wachten vooraleer ze krijgen waar ze recht op hebben.

Herman De Croo (Open Vld): Minister-president, ik wou u niet raken als minister-president. U bent de verantwoordelijke voor dit systeem, voor het Rampenfonds. Ik heb u de cijfers gegeven. Ik betreur dat het zo lang duurt.

Ik wil eindigen op de wijze waarop u hebt gesproken: het worden helaas vijgen na Pasen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de impact van de recente beslissing van Lufthansa betreffende Brussels Airlines op de luchthaven van Zaventem, de tweede economische groeipool in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Het was deze week een belangrijke week voor Brussels Airlines. Er was deze maandag het spijtige ontslag van de voormalige CEO van Brussels Airlines, die eigenlijk alles in het werk heeft gesteld om van de luchtvaartmaatschappij te maken wat ze vandaag is.

Vandaag kwam er meer duidelijkheid over de toekomst van de luchtvaartmaatschappij zelf. Op het eerste gezicht lijkt er niet zo heel veel te veranderen op korte termijn. Brussels Airlines blijft een aparte entiteit binnen de groep van Lufthansa. Langeafstandvluchten, het belangrijkste deel van Brussels Airlines, haar sterkste punt, blijven behouden. Voor het personeel is er gezegd dat er groeimogelijkheid is voor het vliegend personeel, maar er zou voor de back office toch sociaal overleg nodig zijn. Gelukkig komen er op dit ogenblik geen stakingen, en worden er ook geen aangekondigd.

De luchthaven van Zaventem en Brussels Airlines is toch de op een na belangrijkste economische pool van Vlaanderen. Bij Brussels Airlines werken 3500 mensen, 35.000 mensen zijn voor hun inkomen afhankelijk van de hele luchthaven. Wat is volgens u de impact van de beslissing van Lufthansa met betrekking tot Brussels Airlines?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Van Rompuy, u beklemtoont terecht het enorme economische belang van de luchthaven van Zaventem, die zorgt voor 60.000 jobs, direct en indirect. Brussels Airlines heeft daar een grote bijdrage in. Ik heb net als u uit de media vernomen dat er zeker op korte termijn voor Brussels Airlines niets verandert. De naam blijft, en Brussels Airlines blijft lid van Star Alliance en zou het competentiecentrum worden voor de vluchten naar Afrika en voor de lange vluchten voor Eurowings. Brussels Airlines zelf zou zowel lange vluchten als korte vluchten behouden en zo ook de hub blijven.

Ik heb ook begrepen dat er geen sociaal bloedbad komt, dat er potentie is voor de aanwerving van vliegend personeel maar dat het inderdaad niet uitgesloten is dat wat het ondersteunend personeel betreft, er een herstructurering zou komen. Daar zou een dialoog over zijn met de vakbonden.

Wat de naam betreft, heb ik vastgesteld dat er helaas is gezegd dat er zekerheid is van behoud van de naam voor minstens twaalf maanden, maar dat er daarna geen zekerheid is.

Ik weet dus ook niet meer dan wat er in de media is gekomen. Ik heb begrepen dat er een managementwissel is doorgevoerd waarvan de vakbonden zeggen dat het een zakelijkere, directere, Germaanse stijl is en minder een Latijnse stijl. In het licht van wat bekend is via de media, de reacties van de vakbonden en de uitingen van het management heb ik besloten om samen met minister Muyters het nieuwe management van Brussels Airlines uit te nodigen om meer informatie te krijgen over de plannen, bevestiging te krijgen van alles wat we nu via de media vernemen en vragen te stellen over de toekomstplannen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Het is heel belangrijk dat we een home carrier kunnen hebben. Dat is belangrijk voor het Vlaams economische weefsel. Het is ook belangrijk voor de hoofdstad van Europa dat we een sterke home carrier hebben met langeafstandsvluchten naar vele plaatsen in de wereld, en een 'feeder network' zoals men dat noemt binnen Europa waarbij men gemakkelijk naar Zaventem kan komen. Wat kunnen we nog doen vanuit Vlaanderen om die positie als home carrier te versterken en te verankeren in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Op zich is dit een interessante vraag. Brussels Airlines werd opgericht na 2000. In 2008 zijn ze toegetreden tot een internationale speler omdat men dat toen financieel nodig had. Ik denk dat het goed is dat ze dat toen hebben gedaan. Maar wanneer men toetreedt tot een internationale groep, verliest men natuurlijk wat greep op het eigen bedrijf. We komen dan altijd tot dezelfde discussie: in hoeverre moet de overheid hier zorgen voor een kader of sturend optreden? Vandaar mijn bijkomende vraag aan u, minister-president: wat vindt u van het idee van het excellentiecentrum dat Lufthansa hier verder wil uitbouwen?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister-president, u hebt zelf ook nog eens gewezen op het belang van de luchthaven van Zaventem als tweede grootste economische pool. We moeten daar met zijn allen aan werken om die concurrentiepositie te behouden en waar mogelijk te verstevigen. Momenteel is er inderdaad een zekere ongerustheid over de werkzekerheid. Ik vind het dan ook heel goed dat u hier hebt aangekondigd om samen met minister Muyters het nieuwe management uit te nodigen en de vinger aan de pols te houden. Mijn

fractie vraagt om zeker dit dossier goed op te volgen. Het is een belangrijke economische pool, jobs zijn heel belangrijk, zeker in de luchthavenregio. Ik dank u dat u het nieuwe management zult uitnodigen. We zullen dit vanuit mijn fractie blijven opvolgen.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik deel uw bezorgdheid en uw wens om meer te weten, maar momenteel ben ik alleen geïnformeerd door wat ik via de media heb vernomen. Mijnheer Van Rompuy, als u vraagt wat ik zal doen om Brussels Airlines te versterken, kan ik daar momenteel geen antwoord op geven. Ik wens met u alles te doen wat mogelijk is om die activiteit hier te houden, de tewerkstelling te verzekeren en groei te kunnen geven. Er is een groeipotentieel voor Brussels Airlines dat actief blijft op de lange vluchten, op de korte vluchten en dat ook als hub behouden blijft.

Mijnheer Gryffroy, er zit inderdaad potentieel in het feit dat Brussels Airlines een excellentiecentrum zou worden. Alleen wil ik dan weten wat de relatie is tot Eurowings. Het zou een excellentiecentrum worden voor Eurowings. Blijft die expertise en kennis hier?

Ik begrijp dat Lufthansa zegt dat Brussels Airlines het competentiecentrum blijft voor Afrika. Het staat onomstotelijk vast dat daar grote expertise, knowhow en ervaring zit. Dit is zeker een troef voor de toekomst van Brussels Airlines.

Voor de rest wil ik inderdaad weten wat de plannen op langere termijn zijn. Er is gezegd dat er geen sociaal bloedbad komt. In het begin ging het gerucht dat er een heel grote herstructurering zou gebeuren met de bijzondere ondernemingsraad. Dat is niet gebeurd, maar er worden efficiëntie-oefeningen en herstructureringen aangekondigd. We gaan daar uitleg over vragen.

Wat het behoud van de naam betreft: ik heb begrepen dat dit gegarandeerd is voor twaalf maanden, niet langer. Dat is niet onbelangrijk, als we onze eigen luchthaven hebben waar we samen voor gaan, collega Van Rompuy. Het is belangrijk dat er dan ook een luchtvaartmaatschappij blijft met standplaats daar en met de naam Brussels Airlines. Dat zijn vragen die we gaan voorleggen.

Natuurlijk, dit is een privémaatschappij, geen overheidsbedrijf. Laat ons ook niet vergeten dat het bedrijf op een bepaald moment op sterven na dood was, dat er een reddingsoperatie gekomen is en dat dan uiteindelijk soelaas gevonden is door onder de vleugels van Lufthansa, als ik het zo mag uitdrukken, te gaan vliegen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, dank voor uw antwoord en uw inspanningen.

Om de groei van de afgelopen jaren te kunnen voortzetten in de toekomst, hebben we twee zaken nodig: één, een solide concurrentiële luchtvaartmaatschappij – ik hoop dat dat verhaal kan worden verder geschreven; twee, een aantrekkelijke luchthaven. Misschien is uw gesprek met Lufthansa een mooie gelegenheid om ook vanuit Vlaanderen opnieuw verder te werken aan de langetermijnstrategie voor de luchthaven van Zaventem, die uiteindelijk de basis is voor de home carrier.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de wachtlijsten bij het Agentschap Integratie en Inburgering

De voorzitter: Minister Homans is verontschuldigd wegens ziekte. Het antwoord wordt gegeven door minister-president Bourgeois.

Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Voorzitter, minister-president, vandaag is de malaise bij het Agentschap Inburgering en Integratie weerom voorpaginanieuws. De Standaard kopt op basis van informatie van het agentschap dat er 3600 nieuwkomers wachten op een inburgeringscursus waarvan er 1500 al een jaar aan het wachten zijn. Hallucinant.

Het is trouwens niet de eerste keer dat die feiten worden aangekaart. Het is trouwens niet de eerste keer dat ik hier sta om deze problemen aan te kaarten. Keer op keer zegt minister Homans dat er geen vuiltje aan de lucht is, dat er geen enkel probleem is. Weerom brengen de feiten dan een heel ander verhaal. Vandaar mijn vraag, minister-president.

Het is toch vreemd dat men alle transparantie weigert in dit dossier. Het is toch onbegrijpelijk dat men het parlement hier geen enkele inzage geeft in de situatie, in de malaise binnen het agentschap. Wij hadden gevraagd om het Rekenhof in te schakelen zodat men op een objectieve manier die malaise in kaart kon brengen. Dat heeft men hier in het parlement geweigerd.

Vandaag in de commissie hebben we dan gevraagd om gewoon het agentschap naar hier te halen om tekst en uitleg te komen geven. De N-VA en CD&V weigeren een simpele hoorzitting in het parlement. Dat is toch onbegrijpelijk! Men zet het parlement volledig buitenspel! Terwijl er zoveel vragen zijn, en bovendien keer op keer, de feiten de minister tegenspreken. Tegenspreken!

Vindt u het normaal dat er vandaag, wetende dat inburgering zo belangrijk is, 1500 nieuwkomers al meer dan een jaar wachten op een inburgeringscursus? Vindt u het normaal dat de argumenten van minister Homans keer op keer worden tegengesproken door bronnen uit het agentschap zelf? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, op de stelling van collega Kherbache dat inburgering zeer belangrijk is na, ben ik het niet eens met wat ze zegt. Er circuleren nu al enkele weken cijfers. Ik zie ook dat collega Homans zowel in de commissie als hier in de plenaire vergadering tekst en uitleg heeft gegeven, en dat diegenen die beweren dat er wachtlijsten zijn, het systeem niet kennen of niet willen kennen.

Er zijn, dat wordt formeel bevestigd, geen wachtlijsten te wijten aan capaciteitsproblemen bij het Agentschap Integratie en Inburgering. Er zijn mensen die op dit ogenblik niet instappen in een inburgeringscursus maatschappelijke oriëntatie, om een aantal redenen. Ten eerste om persoonlijke redenen: ziekte, geen oplossing voor kinderopvang. Ten tweede omdat ze vaak al in een opleiding zitten bij VDAB, die ze dan terecht niet onderbreken, waar ze ook op de werkvloer of tijdens de opleiding Nederlands leren of al een cursus Nederlands tweede taal volgen, wat dus kan, vooraleer je start met maatschappelijke oriëntatie. Ofwel – en daarover fluctueert het cijfer dag na dag; je kunt nooit zeggen: dit is het cijfer van vandaag en van morgen – omdat ze zich aanmelden in de loop van een cursus

maatschappelijke oriëntatie. Het agentschap zegt terecht dat het geen zin heeft dat iemand midden in een cursus, die twee maanden duurt, instapt. Als alle andere cursisten een maand bezig zijn, dan moet je wachten tot de volgende instap. Dat is nu in maart, daarna in mei. Maar nu bijvoorbeeld in februari zeggen dat je instapt in de cursus die begin januari begonnen is, dat heeft geen enkele zin.

Tot slot is er nog een vierde reden, en die kent u zeer goed. Vlaanderen doet als enige in Europa een aanbod op maat. Dat betekent dat er soms moet worden gewacht tot er een voldoende groepje van cursisten is, wanneer het gaat over een uitzonderlijke, weinig voorkomende contacttaal. Want Nederlands tweede taal geven we natuurlijk in het Nederlands, maar maatschappelijke oriëntatie wordt gegeven in de contacttaal van die mensen. Het kan zijn dat mensen Engels begrijpen of Frans spreken, maar heel vaak zijn het ook mensen die alleen hun eigen taal kennen. En dan is het niet evident. Het is niet de bedoeling om cursussen één op één te doen. Dan wacht het agentschap tot er een voldoende groepje cursisten is om in die contacttaal precies die maatschappelijke oriëntatie te kunnen geven.

Er is geen capaciteitsprobleem. Dat zijn de redenen. Dit dateert niet van nu: dat zijn altijd de redenen geweest waarom er mensen zijn die nog niet met die cursus maatschappelijke oriëntatie begonnen zijn. Maar dat betekent helemaal niet dat er niets gebeurt of dat er een capaciteitsprobleem is. *(Applaus bij de N-VA)*

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister-president, u zou het artikel in De Standaard moeten lezen, want het geeft een antwoord op alle argumenten die u herhaalt. Het zijn dezelfde argumenten van minister Homans. Die 1500 over wie ik het heb, die al meer dan een jaar wachten, daarvoor geeft men het argument: maatwerk, we moeten wachten tot we voldoende personen hebben die dat obscure Somalische dialect kunnen spreken. *(Opmerkingen van Matthias Diependaele)*

Dat bedoel ik niet. Ik bedoel dat weinigen het spreken. Het zijn de woorden die men in de commissie gebruikte. Ik herhaal ze gewoon.

Het feit is, minister-president, dat vroeger, onder uw beleid, er meer tolken waren. Als er een paar enkelingen waren die een taal spraken die niet veel gebruikt werd, dan werd daar meteen een tolk op gezet en konden die meteen aan de cursus beginnen. Nu moeten ze meer dan een jaar wachten. Het agentschap creëert dus zijn eigen wachtlijsten. En als u nogmaals beweert dat er geen problemen zijn, wat houdt u dan tegen om transparantie te creëren? *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Deze cijfers over de instroom spreken het argument van minister Homans volledig tegen. De grootste groep van inburgeraars zijn niet de vluchtelingen, maar de Europeanen en de gezinsherenigers. Ik heb die cijfers moeten opvragen via het parlement. Ik kreeg ze niet van de minister. Ik wil maar zeggen: het is uw kans om duidelijkheid te creëren. Als er geen probleem is, wat houdt u dan tegen? *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, ik denk dat iedereen in dit halfroond overtuigd is van het belang van het Agentschap Integratie en Inburgering. Het is een uitermate belangrijke taak om nieuwkomers op een zo snel mogelijke manier te laten integreren in onze westerse samenleving.

We vinden het dan ook jammer dat we dagelijks in de krant lezen dat vragen worden gesteld bij de werking van het agentschap. Vandaag gaan die vragen over het al dan niet aanwezig zijn van voldoende tolken. Die onrust weegt wellicht op de kwaliteit van de dienstverlening van het agentschap. Daarom hebben wij twee grote prioriteiten.

We willen absoluut wachtlijsten vermijden. De mensen die zich willen integreren, wat voor ieder van ons belangrijk is, moeten dat op relatief korte termijn kunnen doen en moeten voldoende cursussen kunnen volgen. Voor ons is de laagdrempeligheid eveneens heel belangrijk. We mogen geen extra hindernissen bouwen. Om die reden vragen we om een voldoende decentrale werking. Dat lijkt ons van strategisch belang.

Minister-president, u hebt destijds als minister het initiatief genomen om dit agentschap op te richten. Ik denk dat u die onrust ook voelt. Het is natuurlijk een autonoom agentschap met een raad van bestuur. Ik denk dat we toch moeten overwegen om die onrust weg te nemen. Ik vraag uw mening: moet de Vlaamse Regering geen extra maatregelen nemen met betrekking tot de dienstverlening? *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister-president, u hebt het agentschap opgericht. Het was uw paradepaardje en bijgevolg ga ik ervan uit dat de voorbije weken u ook pijn hebben gedaan.

Week na week worden de berichten alarmerender. De begroting staat voor 2 miljoen euro in het rood en een vierde van het personeel wordt afgedankt. Vandaag hebben we vernomen dat 1500 inburgeraars een jaar op hun traject moeten wachten. Week na week stapelen de vragen zich op zonder antwoorden. De onzekerheden nemen toe.

Met de oppositie hebben we gepleit voor een audit. De N-VA en CD&V hebben geweigerd. De oppositie heeft dan gepleit voor de second-best mogelijkheid, een hoorzitting. De N-VA en CD&V hebben geweigerd. De tijd van de struisvogelpolitiek is voorbij. Niets doen, is geen optie. U zou moeten weten dat inburgering en integratie daarvoor veel te waardevol zijn. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister-president, eureka! Er is een nieuw element in het debat over de wachtlijsten. Het is een zwaarwichtig element, want een anonieme bron heeft getuigd dat er wel wachtlijsten zijn. De minister heeft hier al driemaal transparantie geboden en de cijfers gegeven. U hebt de cijfers nu voor een vierde keer naar voren gebracht. Ik zal dat nog een vijfde keer doen.

Mevrouw Kherbache, van de 6600 mensen die een cursus zullen starten, zijn er 3600, het aantal dat u hebt aangehaald, wegens persoonlijke redenen nog niet gestart. De andere helft zal starten op het ogenblik dat de nieuwe cursus start. *(Applaus bij de N-VA)*

Met betrekking tot de transparantie waarover in de commissie wordt gesproken, wil ik stellen dat we volledige transparantie bieden. We hebben vandaag zelf voorgesteld naar het agentschap te stappen om daar volledige openheid te vragen. *(Applaus bij de N-VA)*

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Kherbache, ik stel vast dat volgens u dagelijks nieuwe gegevens worden opgerakeld. Dit komt dagelijks opnieuw in het nieuws.

Mevrouw Sminate, ik sluit me bij u aan: er is geen enkel nieuw element. Die cijfers en die redenen zijn bekendgemaakt. Er is geen capaciteitsprobleem. Ik heb de vier redenen hiervoor gegeven.

Ik heb niemand in het Vlaams Parlement horen stellen dat we moeten stoppen met maatwerk. We hebben in het nieuwe decreet ook uitdrukkelijk bevestigd dat we op maat zullen werken. We zoeken de contacttaal van die mensen. We willen voldoende

mensen vinden om les aan te geven. Dit gebeurt niet een-op-een. We wachten tot de groep voldoende groot is. Anderen volgen een opleiding. Ik heb niemand horen verklaren dat die mensen hun VDAB-opleiding moeten stoppen om eerst maatschappelijke oriëntatie te volgen. Niemand vindt dat ze hun cursus Nederlands tweede taal (NT2) moeten stoppen om eerst met maatschappelijke oriëntatie te starten.

Er is geen capaciteitsprobleem. Een anonieme bron kan natuurlijk opnieuw dezelfde cijfers, die al eerder werden bekendgemaakt, aan een krant bezorgen. Die krant kan dan in grote opmaak een titel maken alsof het om nieuwe gegevens gaat. Op die manier creëert een krant zelf nieuws. De feiten zijn nu niet anders dan vorige week of dan de momenten waarop minister Homans heeft geantwoord.

Wie in die sector werkt en toegang heeft tot de Kruispuntbank Inburgering, kan daar een aantal cijfers uithalen. Hij kan zien wie op de lijst staat om met een cursus te starten.

Die brengt daarmee die verbanden niet naar boven die ik hier mee geef, dat het kan zijn dat die persoon om persoonlijke redenen een andere opleiding volgt, dat het kan zijn dat die persoon zich midden in de loop van een cursus maatschappelijke oriëntatie aanmeldt, dat het kan zijn omdat die persoon behoort tot een doelgroep met een zeer laag gehalte van mensen in die contacttaal. Dus die naakte cijfers geven zonder die duiding, dat creëert die onrust.

Collega Homans heeft een gesprek gehad met de vakbonden. Ze heeft er een goed gesprek mee gehad. Iedereen weet dat er een efficiëntie-oefening moet gebeuren. Iedereen weet dat er meer dan 10 miljoen euro is bijgepompt in het agentschap, dat er heel veel mensen bijkomend aangeworven zijn, precies omdat er zo'n grote instroom was van vluchtelingen. Die instroom is nu gaan liggen. Het toeval wou dat die instroom samenviel met de efficiëntie-oefening die moest gebeuren ten gevolge van de samenvoeging van die vele organisaties integratie, inburgering, de NT2-centra, de tolken en vertalers.

Nu, na het grootste beheersen van de vluchtelingencrisis, moet die efficiëntie-oefening ook gebeuren. Dat zal op een ordentelijke manier gebeuren. Dat gebeurt volgens de regels van het sociale overleg. Collega Homans heeft daarover al overlegd met de vakbonden. Het telkens opnieuw aanwakken van die onrust aan de hand van cijfers die gekend zijn en waar een uitleg voor is en die helemaal niet bewijzen, ik herhaal het, dat er een capaciteitsprobleem is, is natuurlijk contra-productief en zorgt ervoor dat de onrust wordt bestendigd. *(Applaus bij de N-VA)*

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister-president, u blijft weggijken. U geeft zelfs geen transparantie. *(Opmerkingen)*

U weigert transparantie. *(Applaus bij sp.a)*

Ik had van u verwacht dat u het zou opnemen, samen met de voorzitter, voor het parlement. Dit hebben we via het parlement gekregen, niet via de minister, en het gaat over de instroom. Wij vragen transparantie over de werking.

Minister-president, de onrust zal blijven omdat wat op het terrein leeft, waar is. Het is waar. De drogredenen die keer op keer worden aangehaald, zijn een slag in het gezicht van het personeel dat nu zeer ongerust is, dat het beste van zichzelf geeft om die inburgeringscursussen te geven. Het is een totaal verkeerd signaal om te zeggen dat nieuwkomers zich moeten inburgeren en dat dat belangrijk is, maar tegelijkertijd een kwart van het personeel op straat te zetten gezet en de werking van het agentschap in de soep te laten draaien. Ik vind dat onverantwoord. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Unia-studie inzake ongelijkheid in het Vlaams onderwijs

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Diversiteitsbarometer Onderwijs van het Interfederaal Gelijkekansen-centrum Unia

ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Diversiteitsbarometer van het Interfederaal Gelijkekansen-centrum Unia

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de adviezen van Unia naar aanleiding van hun Diversiteitsbarometer Onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, maandag presenteerde Unia haar Diversiteitbarometer Onderwijs. Het onderzoek werd uitgevoerd door de KU Leuven en de UGent. Eigenlijk zijn de conclusies niet nieuw. Er zijn vandaag nog altijd te veel jongeren die niet de kansen krijgen die ze eigenlijk zouden moeten krijgen. De onderzoekers halen een aantal factoren aan, onder andere de manier waarop ons onderwijs is georganiseerd, maar ook de manier waarop scholen vaak onbewust naar hun leerlingen kijken. Er wordt teveel gekeken naar de voorkeuren van de ouders en van de leerkrachten zonder echt rekening te houden met de talenten en de interesses van de leerlingen.

De conclusie is uiteraard niet nieuw, maar ik denk dat het rapport belangrijk genoeg is om het niet zomaar aan de kant te schuiven. Het onderwijs zou de motor moeten zijn van gelijke kansen en dat is vandaag nog te vaak niet het geval.

Minister, welke maatregelen zult u nemen om die ongelijkheid in het onderwijs weg te werken?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, de resultaten verbazen ons niet, maar blijven schokkend. Bij gelijke schoolresultaten hangt het af van uw afkomst, van hoe kansrijk uw ouders zijn, of je meer of minder kans hebt om een B- of C-attest te krijgen en om doorverwezen te worden naar een andere onderwijsvorm. Het is niets nieuws. We weten dat al.

Toeval wil dat de avond voordien, zondagavond, het schitterende programma van Philippe Geubels 'Taboe' min of meer hetzelfde illustreerde. We kregen daar het verhaal van Ali die in zeer 'schoon' West-Vlaams kwam uitleggen hoe zijn schoolcarrière is verlopen. Toen hij 10 jaar was en uit Iran in Vlaanderen aankwam, wilde hij absoluut zijn best doen. Hij wilde het goed doen op school, maar twee jaar heeft hij gesukkeld. Door een taalachterstand verstond hij de opdrachten niet die hij moest doen op school, had hij slechte punten, was hij beschaamd om daarmee naar huis te gaan, voelde hij zich ongelukkig en slecht in zijn vel, terwijl het eigenlijk zoveel beter kon. Dan was er Willy of Wilson, iemand uit Rwanda, die eigenlijk graag journalist was geworden. Maar zijn mama had dit al heel snel afgeraden want ze vroeg: "Heb jij al veel zwarte journalisten of presentatoren gezien hier in België? Ik denk het niet. Je zou misschien beter iets anders doen." Dat zijn verhalen uit het leven gegrepen die in die uitzending aan bod kwamen.

Vandaag in De Morgen weer vier verschillende verhalen van Rihab, Mohamed, Hatice en Sabri, allemaal doorgestuurd naar een richting die eigenlijk de hunne niet was, waar ze niet op hun plaats zaten. Zo gebeurt het vandaag in Vlaanderen heel vaak.

Minister, het probleem zal niet weggaan door het dood te zwijgen, door het niet meer over het watervalstelsel te hebben. Het is niet zo dat het dan niet meer zal bestaan. Als u muizen in uw living hebt en u praat er niet meer over, dan gaan die muizen niet weg.

Het zal ook geen oplossing zijn om met een eigen school te beginnen waar dan wel les kan worden gegeven. Ik denk dat alle leerkrachten les willen geven, echt les willen geven, willen dat hun kinderen leren. Hoe zult u het aanpakken, buiten deze nepoplossingen, om ervoor te zorgen dat kinderen wel juist georiënteerd worden? Alle kansen voor alle kinderen. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Dames en heren, ik heb groot nieuws mee. Er is een tweede stuk van het onderzoek dat nog niet is vrijgegeven. Een anonieme bron – niet dezelfde van daarjuist – heeft me dat bezorgd. Ik trok toch wel ogen. Blijkt dat kinderen uit landbouwersgezinnen 50 procent meer kans lopen op een B- of C-attest. Een tweede hoofdstuk van het rapport dat nog niet is vrijgegeven, toont aan dat de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) in de provincie Antwerpen veel meer naar het hoger onderwijs doorverwijzen dan de CLB's in mijn eigen provincie Vlaams-Brabant.

Stel dat dit geen 'fake news' zou zijn, maar dat dit rapport er zou liggen. Hadden we ons dan al 48 uur beziggehouden met 'bashen' op wie de opdracht heeft gegeven, Unia? Hadden we dan de onderzoekers en hun methodes in een bijzonder slecht daglicht geplaatst? Of hadden we hier dan een actualiteitsdebat aan het begin van de live-uitzending gehad en niet met vier op het einde van deze plenaire vergadering gestaan? *(Opmerkingen)*

Neen, collega, daar is het mij niet om te doen.

Het valt me op dat als het gaat over kinderen met bijzondere noden, een beperking, thuistaal, afkomst, seksueel georiënteerdheid of geaardheid, dat er dan altijd moet worden gezocht wie de boodschapper is en wat we daarmee moeten doen. Het teken, de minste kans dat er bestaat dat er nog ongelijkheid is in gelijke situaties, zou ons politici, volksvertegenwoordigers er toe moeten aanzetten tot grote voorzichtigheid, tot het kijken waaraan het ligt en tot actie ondernemen.

Minister, er staan al een aantal dingen in die we al weten en de kracht is mis-schien van het samen te brengen. Wat kunnen we meer doen om die fenomenen tegen te gaan in ons mooie Vlaanderen van 2018?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Er zijn al stukken van het onderzoek geschetst, maar ik wil toch even kijken naar de realiteit. Wat is een deliberatie? Een deliberatie zijn verschillende leerkrachten van verschillende vakken die een heel jaar of zelfs meerdere jaren met een leerling in de klas hebben gewerkt, een aantal toetsen en examens samenleggen en op basis van alle ervaringen met die leerling, een advies geven.

Een deliberatie is níét, collega's, op basis van enkel punten en een fictief profiel individueel een advies geven. Dat is een delibererende klassenraad níét. En dat is wel de inhoud van het rapport. En gaan we nu werkelijk zeggen dat die delibererende klassenraad, met al die collega's, het fout heeft?

Dan is de enige oplossing: de computer. We kijken niet meer naar leervermogen, niet meer naar wat de leerlingen doen en niet meer naar wat die leerlingen kennen. Dan is het puur enkel en alleen op cijfers. En denken we nu echt dat dat de oplossing is? Denken we nu ook echt dat we op die manier de leerkrachten zullen herwaarderen die daar tijd en energie in steken? Door te zeggen: 'Jullie kijken alleen naar de achtergrond van de leerling'? Denken we dat nu echt?

Elke week stellen we hier de vraag: hoe krijgen we leerkrachten terug in onderwijs? En dan zouden we dat zo zeggen?

Er is nog iets heel opmerkelijks. Unia bestempelt heroriënteren als negatief: het gaat over lagere richtingen. Beste vrienden, heroriënteren gebeurt op basis van capaciteiten, interesses en zaken die de leerling presteert. Dát is heroriënteren. En dus moeten we ook daarnaar kijken.

Nog iets: het rapport dateert van vóór de modernisering van het secundair onderwijs, waar we inderdaad sterker inzetten op kennis en waar we inderdaad kijken naar heroriëntering. Maar dat wordt niet meegenomen.

Er is nog een zin waarvan ik van mijn stoel viel.

De voorzitter: En wat wilt u aan de minister vragen?

Koen Daniëls (N-VA): De tijd van de andere collega's ging vlot naar 3 minuten, voorzitter.

Het is een citaat, collega's: "In het Vlaams onderwijs leeft blijkbaar het idee dat een gebrekkige beheersing van het Nederlands een impact heeft." Dat is niet alleen een idee, dat is een vaststelling.

En dus, minister, is mijn vraag aan u: heeft de stelling van vooroordelen een dergelijke impact in een reële, delibererende klassenraad met verschillende leerkrachten die samen kijken naar een leerling waar ze het hele jaar mee hebben gewerkt? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Even rustig, mijnheer Daniëls, minister Crevits zal nu antwoorden.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor deze vragen.

Voor alle duidelijkheid, mijnheer De Ro: ik bepaal de volgorde van de sprekers niet. Of het nu een debat is of een vraag, ik kom altijd met evenveel engagement antwoorden. Ik hoop dat u daaruit geen conclusies trekt wat het belang van dit dossier betreft.

Collega's, dat we er vandaag, anno 2018, nog niet zijn als het gaat over het geven van gelijke kansen aan kinderen, staat als een paal boven water. Ik denk dat we het daarover, over alle partijgrenzen heen, mee eens zijn – alle partijgrenzen. En dat is de reden collega's, waarom we met deze regering aan het begin van de legislatuur hebben beslist om een aantal ingrepen te doen.

Ik heb het gevoel dat het geheugen van sommige mensen maar van korte duur is. Ik zal een aantal ingrepen opsommen. Ten eerste, hebben we met deze regering beslist om veel feller dan vroeger in te zetten op taal. Taal in de kleuterklassen, taal als basisgeletterdheid, iets wat elke leerling moet kennen als hij 15 jaar is. Bij de PISA-testen (Programme for International Student Assessment) hebben we namelijk verdorie gezien dat één op vijf jongeren het basisoniveau niet haalt en dus een vogel voor de kat is in ons onderwijs. Taal ook als mogelijkheid om een extra traject te volgen, wanneer je die taal niet goed beheerst. En taal

ook in de lerarenopleiding. Voor het eerst, collega's, zullen we jongeren in de lerarenopleiding de kans geven om vakdidactisch taal, als Nederlands de tweede taal is, aan te leren. Dat is nog maar de eerste maatregel van het pakket aan maatregelen dat we met deze regering hebben genomen.

Ten tweede, hebben we gezegd dat jongeren zich veel beter moeten kunnen oriënteren. Daarom zal er in de eerste graad van het secundair onderwijs veel sterker worden ingezet op algemene kennis, zullen leerlingen uit de B-stroom meer algemene kennis krijgen én komt er een oriëntatietest, Columbus, waar-aan, beste collega's, sinds vorige week ook jongeren uit het vijfde middelbaar kunnen deelnemen. We zullen dat elk jaar bekijken. Ik ben zelfs bereid om op termijn de test te doen. Hoe zit dat? Wie neemt daaraan deel? Wat zijn de studiekeuzes van de meer kwetsbare kinderen? Met veel plezier, maar laat ons dat op een wetenschappelijk, goed onderbouwde manier doen.

Ten derde, is er het project 'Kleine Kinderen, Grote Kansen'. Elke persoon, elke jongere die kleuterleider- of leidster wil worden in Vlaanderen – en er zitten er misschien een aantal op de publiekstribune – krijgt sinds vorig jaar in zijn of haar opleiding aangeleerd hoe armoede kan worden herkend, om zo goed te kunnen inspelen op de omstandigheden.

Ten vierde, voor het eerst zullen we in de lerarenopleidingen diversiteit een expliciete plaats geven, omdat we willen werken aan de gelijke kansen.

Ten vijfde – en nu kom ik op iets wat mevrouw Meuleman zei – die projecten die vandaag in de krant staan, PEP!, met die jongeren, weet u wie dat ondersteunt? Hier, 'den dezen', met geld van Vlaanderen. Dat had óók in de krant mogen staan. Maar we hebben het al gedaan vóór de studie van Unia er was, omdat het mij ook wel zorgen baart.

Ten zesde is er het ontwerp van decreet op de leerlingenbegeleiding. Ik hoop dat u het allemaal zult goedkeuren in het parlement, maar deze Vlaamse Regering heeft beslist om van individuele leerlingenbegeleiding een speerpunt te maken voor elke leerling en voor elke school in Vlaanderen, of ze krijgt geen erkenning meer.

We investeren in de projecten huiswerkbegeleiding, in rolmodellen, en als slot van het hele gamma dat we willen aanbieden, investeren we ook in de vernieuwing van ons volwassenenonderwijs, omdat we zien dat mensen die zelf geen succeservaringen hebben gehad in onderwijs aan hun kinderen... Je kunt van die mensen niet verwachten dat ze de school zo fantastisch vinden. Ook op dat niveau moeten we ingrijpen.

Beste collega's, kom me niet vertellen dat deze Vlaamse Regering geen extra inspanningen doet voor die gelijke kansen. Dat doen we, en daarvan vind ik in het rapport van Unia geen letter terug. Ik vind het enorm jammer dat dat er niet in staat. *(Applaus bij de meerderheid)*

Collega's, ik ga nog even verder. Wat op de cover van de krant stond over de attesteringen, is iets heel delicaats. Als inderdaad blijkt dat klassenraden vandaag bevooroordeeld attesteringen geven, en dus inderdaad zoals de collega's hier zonet zeiden, aan een leerling met een Vlaamse naam sneller een A-attest zullen geven dan aan een leerling met een niet-Vlaamse naam, dan moeten we daarop ingrijpen. Ik vind dit not done en niet kunnen.

Voorzitter, ik ga even citeren uit het rapport: "Uit de verkennende bevraging naar oriënteringsbeleid en oriënteringspraktijken blijkt dat we aanduidingen hebben dat er verschillen zouden kunnen zijn. Voorzichtig kunnen we stellen dat de meningen sterker zouden kunnen verschillen." En een beetje verder: "(...) lijkt er vaker rekening gehouden te worden."

Professor Duyck heeft deze analyse met de grond gelijkgemaakt. Hij heeft gezegd: dit is niet wetenschappelijk onderbouwd. We hebben hem vanmiddag nog gebeld omdat ik dat toch wel forse kritiek vond. We hebben ook met professor Van Avermaet gebeld omdat ik weet dat hij deze onderzoeken heel goed begeleidt. Ik heb beslist om de deskundigen samen te roepen bij mij. Nog eens, als blijkt dat dit anno 2018 het geval is, dan moet er worden ingegrepen.

Maar wat zien we ook in die studie? Men heeft vier manieren gebruikt om na te gaan of er bevooroordeeldheid zou kunnen zijn. Een van die manieren is het wetenschappelijk onderzoek. Een tweede manier is een bevraging van de klassenraden. Wat zien we daar? Daar zien we een positieve houding van leerkrachten ten opzichte van diversiteit en eigenlijk zelfs de houding om misschien wat soepeler te zijn in de beoordeling, want er zijn nog een aantal tekorten die kunnen worden ingehaald.

Een derde manier is kijken in de databanken van de Vlaamse overheid naar alle A-attesten, alle B-attesten en alle C-attesten die zijn gegeven. Dan heeft men vastgesteld dat jongeren die een B- of in C-atteest krijgen, vaker SES-kenmerken hebben. Maar men heeft er de leeuuitkomsten niet naast gelegd, men heeft niet gekeken wat er nu op dat rapport stond. Ik kan daar als minister dan ook geen spijkerharde conclusie uit trekken.

Een vierde manier – en dat vind ik ook een beetje not done – is dat men een A4 heeft gemaakt met informatie op en aan individuele leerkrachten heeft gevraagd hoe ze dat zouden beoordelen. Het gaat om minder dan tien per fiche. Daarom zeggen sommigen dat het geen goede steekproef is. In de krant trekt men daar vrij zware conclusies uit, en dat baart mij zorgen. Eerlijkheidshalve: de studie trekt niet die zware conclusies, maar zegt dat er indicaties zijn. Ik ben zeker bereid om die verder te onderzoeken, maar ook hier heb ik niet gewacht op die studie, want de Universiteit Hasselt heeft net een onderzoek gedaan om mij ervan te overtuigen dat toelatingsproeven niet nodig zijn. Zij zeggen dat het advies van de klassenraad een predictie heeft van bijna 100 procent over het succes van de jongeren. Zo professioneel zijn onze klassenraden in Vlaanderen.

Daarom heb ik aan sommigen gevraagd om dat nu eens grondiger te bekijken. De KU Leuven zal samen met de Universiteit Hasselt een vervolgonderzoek doen om na te gaan of dat klopt en of onze klassenraden in Vlaanderen geprofessionaliseerd zijn. Dit moeten we inderdaad onderzoeken. Ik vind dat heel relevant. Dat het onderzoek hier zegt dat een leerkracht op basis van een fiche zou kunnen bepalen wat de uitkomst is, daar ben ik het niet mee eens. Het gaat in onze Vlaamse scholen altijd om een groep, een klassenraad onder leiding van een directeur, en die beoordelen niet een fiche, maar het functioneren van een leerling gedurende een jaar.

Dat, collega's, was mij in dezen een beetje zwaar te moede. Dat heeft me tot bepaalde uitspraken geleid, wat ik niet gewoon ben.

Ik heb op voorhand aan de mensen van Unia, die op mijn kabinet zijn geweest, gezegd dat ik echt wel vragen had bij dit onderzoek. Ten eerste omdat de Vlaamse Regering al heel veel maatregelen heeft proberen te nemen en ik vind dat men dat wel zou mogen vermelden. Men was daar niet toe bereid. Ten tweede omdat ik vind dat als er inderdaad indicaties zijn, men dan het advies zou moeten geven dat verder te onderzoeken.

Collega's, en mijnheer De Ro in het bijzonder, u mag erop rekenen dat wij dat zullen bekijken. U hebt wel gelijk: als er een schijn wordt gewekt dat het zo is, moeten we dat verder onderzoeken. Maar uit het rapport en uit de gebruikte methodes kan ik vandaag met de hand op het hart niet zeggen dat leerkrachten het op deze wijze zouden doen. Wat ik wél kan zeggen, is dat er bijzonder veel

engagement is in al onze scholen, en dat er soms onbewust bepaalde houdingen kunnen bestaan ten aanzien van leerlingen, maar dat men probeert bij te sturen. Veel belangrijker nog dan die klassenraad, is dat we erop inzetten om de talenten bij alle jongeren, of ze nu Nederlands kennen of niet, te vinden en dan correct te oriënteren. Voor de ene kinderen zal dat een praktische richting zijn, voor de andere kinderen zal dat een abstracte richting zijn – zonder hiërarchie tussen de beide. Een kind kan maar gelukkig zijn als het zit op de plaats waar het eigenlijk thuishoort. Daar is globaal in Vlaanderen voor heel veel jongeren nog werk aan. *(Applaus bij de meerderheid)*

Tine Soens (sp.a): Minister, dank u voor uw uitvoerige toelichting. Ik vind het toch jammer dat het rapport hier wat wordt geminimaliseerd. Het werd onderzocht door de UGent en door de KU Leuven. Dat zijn toch twee Vlaamse universiteiten. Als er vandaag nog altijd jongeren zijn die niet de kansen krijgen die ze eigenlijk zouden moeten krijgen, dan vind ik dat een regelrechte schande in ons Vlaanderen.

De onderzoekers hebben ook een aantal aanbevelingen gedaan. Ik hoop dat u deze ter harte zult nemen. U verwijst ook naar de hervorming van het secundair onderwijs. Ik wil u vragen om de ambitie die de hervorming van het secundair onderwijs heeft, namelijk de gelijke kansen verbeteren, heel goed te monitoren en structureel in te bedden in uw beleid.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, wat die studie zegt, is niet nieuw. Het is de bevestiging van wat al jaren uit internationale onderzoeken blijkt, zoals die van het Programme for International Student Assessment (PISA) en van Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS): kinderen met een migratieachtergrond en uit kansarme gezinnen hebben veel vaker de kans om uit te stromen zonder diploma, ze hebben het moeilijker, ze zijn niet goed georiënteerd in ons onderwijs. Dat is niet nieuw, minister. Wat mij verschrikkelijk stoort, is dat dit onderzoek opnieuw wordt aangegrepen om een valse tegenstelling te creëren. Enerzijds tussen scholen die wel willen inzetten op gelijke kansen, en waar welzijn hoog op de agenda staat, en die dan door de N-VA worden afgeschilderd als een soort vakantiecampen ... *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Anderzijds scholen die wél willen excelleren. Dat zijn dan de scholen waar men wél les wil geven. En dan gaan ze die zelf oprichten, want die zijn er vandaag niet meer in Vlaanderen. Dat getuigt van een enorm dedain ten aanzien van ons onderwijs vandaag, mijnheer Daniëls.

Minister, u bent er te gemakkelijk in mee gestapt. U hebt het onderzoek ook onderuitgehaald. U hebt het gerelativeerd terwijl er nog zo veel nodig is, onder andere het creëren van een sociale mix, onder andere een hervorming die beter oriënteert, onder andere de duurzame nascholing die er vandaag nog niet is. Onze leerkrachten doen in onze scholen van vandaag hun uiterste best, ze roeien met de riemen die ze hebben. Maar ze verzuipen, minister. *(Applaus bij Groen)*

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u maakt twee belangrijke punten. Ten eerste zegt u wat de Vlaamse Regering allemaal doet voor gelijke onderwijskansen. Dat is heel belangrijk. Ten tweede geeft u mij gelijk: als er een schijn is van, of een realiteit bestaat van een ongelijke behandeling van jongeren in dezelfde situatie met dezelfde punten, dan moet dat verder worden onderzocht, want dat kan niet.

Dat zijn twee belangrijke elementen die ik onthoud uit uw antwoord. Ik voeg er nog een derde aan toe. Laat ons dit momentum nu eens aangrijpen om effectief ten aanzien van iedereen die leerkracht wil worden en van iedereen die het nu al is, nog eens te benadrukken hoe sterk de positieve invloed kan zijn van een leerkracht om jongeren te laten excelleren, om boven zichzelf uit te stijgen. Als kind van twee onderwijzers denk ik dat het mooiste wat mijn ouders altijd hebben

meegemaakt, is dat jongeren die hen tegenkwamen, die ondertussen al 20, 25, 30 jaar niet meer bij hen hadden gezeten, hun zeiden: 'Dankzij u en uw collega's ben ik geworden wat ik was, wat ik ben.'

Dat is de kracht van de emancipatie van ons onderwijs. Dat zou misschien wel eens de grootste aantrekkingskracht kunnen zijn voor nieuwe leerkrachten.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, weet u wat dedain en minachting van leerkrachten is? Dat is zeggen dat leerkrachten in delibererende klassenraden gewoon kijken en zeggen: 'Die naam, dat advies, en 'afgebonjourd'.' Dat is dit dedain. *(Applaus bij de N-VA)*

Dat is leerkrachten niet vertrouwen. Dat is zeggen tegen mensen: 'Professionalisme? Dat hebben jullie niet. Jullie kijken gewoon naar de naam, B, weg ermee!' Echt waar, hoe durft u het hier zeggen! Dat is niet wat wij als N-VA zeggen. Wat wij wel zeggen is: trek en sleur aan leerlingen en motiveer hen. Daar gaat het over.

Als we kijken naar SES, dan is de verklarende factor, of je het nu wil of niet, collega's, de kennis van de onderwijstaal, het Nederlands. Maar dat moet altijd maar verpakt worden in SES. Dan wordt gezegd: 'Ze zijn kansarm, en we spreken niet over taal. Daar gaan we het niet over hebben.'

Het laatste punt is: het ergste dat ons kan overkomen is dat leerkrachten nu angst krijgen om te oriënteren, dat leerkrachten angst krijgen om B- en C-attesten te geven want dan pas zijn we leerlingen kansen aan het ontnemen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, er is de leerkrachten in Vlaanderen al veel verweten, maar dat ze slechte rapporten zouden geven op een basis van de afkomst van de leerling, dat hadden we nog niet gehoord.

Daar komt nu dankzij Unia blijkbaar verandering in. Terwijl wij er allemaal van uitgaan dat B- en C-attesten in de scholen in Vlaanderen worden afgeleverd op basis van de leerprestaties van de betrokken leerling, moet de studie van Unia aangeven dat dat blijkbaar gebeurt op basis van discriminatie. Mij komt het daarbij voor dat Unia vooral haar eigen vooroordeel en haar eigen vooringenomenheid als een studie heeft ingekleed, waarbij eens te meer de allochtoon die in Vlaanderen en zeker in ons onderwijs alle kansen krijgt, in zijn slachtofferrol wordt bevestigd. Dergelijke vooringenomenheid en de communicatie van Unia daaromtrent geeft net aan dat steeds meer Vlamingen zich hardop de vraag stellen wat in 's hemelsnaam de meerwaarde van een instituut als Unia nog is. Wat mij betreft, is die meerwaarde er niet en is elke euro die we nog aan Unia besteden, pure belastinggeldverspilling.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik wil uw aandacht vragen voor twee elementen die nog niet aan bod geweest zijn. Wat mij een beetje stoort, zijn de uitspraken die in de studie aan bod komen in verband met onderwijs-infrastructuur. Die zijn mijns inziens ofwel onjuist, ofwel zeer ongenueanceerd. Een tweede element is de uitspraak over hogere en lagere studierichtingen. Dit heeft me niet alleen verbaasd maar eigenlijk gechoqueerd, voorzitter. Er zijn geen hogere en lagere studierichtingen. Wij doen juist al jaren grote inspanningen om te stellen dat bso- en tso-studierichtingen waardevol zijn en meer maatschappelijk gewaardeerd moeten worden. Dit wilde ik toch even rechtzetten.

Minister Hilde Crevits: Beste collega's, ik hoop dat dit onderzoek door heel velen grondig wordt gelezen. Ik herhaal nog eens wat ik daarnet zei: als er iets heel

positiefs uit dit onderzoek komt, dan is het dat onze Vlaamse leerkrachten positief staan ten opzichte van diversiteit. Dat is een enorme pluim voor zij die elke dag enorme inspanningen leveren om elke jongere in Vlaanderen alle kansen te geven.

Twee dagen geleden was ik met een groepje mensen in Nederland om daar eens naar de leesmethodes te kijken. Wij hebben twee scholen bezocht die werken met bijna uitsluitend kwetsbare leerlingen. Een van die scholen is op een jaar tijd van heel slechte leerprestaties naar heel goede gegaan. Weet u hoe ze dat hebben gedaan? Door de lat voor iedereen hoger te leggen en door ervan uit te gaan dat elk kind, ongeacht zijn afkomst, kan excelleren. Op een of andere wijze hebben ze de ouders mee gestimuleerd en voelde je dat iedereen in de 'flow' kwam van 'we moeten nu kunnen leren'. De school verwacht van de ouders dat ze elke maand naar school komen, dat de prestaties vergeleken worden. De inspanningen die worden geleverd, zijn legio. Dat zie je trouwens ook in heel veel Vlaamse scholen op dezelfde manier. Dus het kan. Geen enkel kind moet noodgedwongen in een situatie blijven zitten waarbij het de taal niet kent. Taal is de sleutel, dat weten we allemaal.

Mevrouw Meuleman, u was nogal hard naar mij, maar ik zou u ook iets willen vragen. Wij hebben met deze regering een zeer ernstige hervorming gedaan van ons secundair onderwijs, ook het beroeps- en technisch onderwijs. Zoals de heer De Meyer zegt, we hebben binnen dat beroeps- en technisch onderwijs een opsplitsing gemaakt tussen richtingen die uitstekend voorbereiden op de arbeidsmarkt, richtingen die op de twee voorbereiden en richtingen, ook in ons technisch onderwijs, die uitstekend voorbereiden op het hoger onderwijs. Dat bestond vroeger niet. We geven daarmee alle onderwijsvormen de plaats die ze verdienen. Ik heb bovendien ook, met goedkeuring van het parlement en de regering, 5 miljoen euro extra geïnvesteerd in ons technisch en beroepsonderwijs als het over materieel gaat.

Mevrouw Meuleman, ik vond uw opmerking over die muizen dus bijzonder ongepast. Ik zou echt willen vragen dat u, als het gaat over technisch en beroeps-onderwijs, niet meer met muizen vergelijkt. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik zou willen vragen dat u vanaf nu niet alleen ons aso, maar ook onze beroeps- en onze technische onderwijsvormen de waardering geeft die ze verdienen. Als een kind wordt georiënteerd naar het beroepsonderwijs, dan moeten we eigenlijk ook soms applaudisseren. Hadden ze mij daar inderdaad naartoe laten gaan, het zou niet goed zijn gekomen. Ik heb één keer een maquette mogen maken, toen mijn man nog studeerde, en ik heb het nooit meer mogen doen, omdat mijn talenten uiterst beperkt zijn, maar ik heb wel mogen meeschrijven aan een aantal inleidende stukken. Iedereen moet dus kunnen worden ingezet volgens zijn capaciteiten. Ik vind echter wel, en ik hoopte daarin steun van u te krijgen, dat – aanhalingstekens of niet – een organisatie die strijdt tegen ongelijkheid en tegen discriminatie, dat ook op een heel neutrale wijze zou moeten doen als het gaat over gelijke positionering. Mevrouw Meuleman, ik hoop dat u me in de toekomst daarin voluit zult steunen, in plaats van kritiek te geven. *(Applaus bij de meerderheid)*

Tine Soens (sp.a): Minister, sp.a wou de lat hoger leggen voor de Nederlandse taal, en dat werd weggestemd door dit parlement.

Ik wil nog iets bekennen. Ik ben opgegroeid met de boeken van Harry Potter. Daarin is er het personage Hij-Die-Niet-Genoemd-Mag-Worden. Mensen denken immers dat, als hij niet wordt genoemd, hij ook niet bestaat. In de hoofden van de mensen bestaat er wel degelijk een hiërarchie tussen de studierichtingen. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Door het probleem niet te erkennen, zullen we het ook niet aanpakken. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik kan het daar alleen maar volmondig mee eens zijn. Ik denk dat er inderdaad een maatschappelijke perceptie is dat technische en beroepsrichtingen minderwaardig zijn. We moeten dat bevechten. Op alle manieren moeten we dat bevechten. Daarom sta ik hier, keer op keer, als het over de hervorming van het secundair onderwijs gaat, als het over gelijke kansen gaat, omdat inderdaad iedereen het recht heeft om te excelleren, het recht heeft om op zijn plaats te zitten, in de richting waar hij thuishoort. En wat heeft de studie nu net aangetoond? Dat dat vandaag niet zo is. Minister, daarom staan we hier en daarom kaart ik dat keer op keer aan. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

En meer dan dat is er niet. *(Applaus bij Groen)*

Jo De Ro (Open Vld): Ik ga het nog één keer proberen. Mij gaat het er niet over dat een kind dat geen of weinig Nederlands kent, een kind dat intellectueel niet de bagage zou hebben, anders zou worden beoordeeld dan een kind dat Nederlands spreekt en de bagage heeft om aso te gaan doen. Daar gaat het mij niet over. Daar ging het ook niet over in dat stuk van het onderzoek. Minister, in dat stuk van het onderzoek – en ik ben blij dat u daar verder onderzoek naar wilt voeren – gaat men ervan uit dat Hilde en Jo alle twee dezelfde cijfers halen en dat op het einde van de rit u een andere attestering of een andere oriëntering krijgt dan ik. Mijn basisovertuiging als liberaal is dat geen afkomst, geen taal, geen religie, geen seksuele geaardheid of geslacht zou mogen bepalen waar we in de toekomst naartoe gaan, maar wel onze eigen talenten, onze eigen inzet. Aan iedereen die probeert vuurpijlen te lanceren om daarvan weg te gaan: stop daarmee. Laten we dat onderzoek voortzetten, en als blijkt dat er nog altijd zulke gevallen bestaan, dan moeten we daar met zijn allen tegen strijden, wars van de partijgrenzen. Dát is onze opdracht. *(Applaus bij Open Vld)*

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, we kunnen voorbeelden blijven geven. Ik heb Latijn-Wiskunde gedaan. Een goede vriend van mij uit dezelfde klas Latijn-Wiskunde had dezelfde resultaten. Ik kreeg het advies om pedagogische wetenschappen te doen en hij om voor burgerlijk ingenieur te gaan studeren. Hij is gedoctoreerd op zwarte gaten en ik zit hier, en ik ben blij dat ik dat advies heb gekregen. Ik ben blij dat wij allebei met dezelfde resultaten een ander advies hebben gekregen. Weet u waarom? Omdat wij andere mensen zijn, met andere interesses, met andere motivaties.

Dat is iets waar een delibererende klassenraad ook naar kijkt. Ja, leerprestaties zijn belangrijk. Leerprestaties moeten een belangrijk uitgangspunt zijn, maar helaas zijn die in dit onderzoek te weinig meegenomen. Collega's, nogmaals, ter afsluiting, gelijke kansen is iets anders dan gelijke uitkomsten. Willen we nu eindelijk aanvaarden dat kinderen verschillend zijn en dat we hun talenten beoordelen en dat we alles meenemen in de advisering, en ons niet blindstaren enkel op de punten.

De voorzitter: Wat hebt u gestudeerd?

Koen Daniëls (N-VA): Pedagogische wetenschappen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de taalvereisten Nederlands bij zorgberoepen

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): “Monsieur le Président, Son Excellence Monsieur le Ministre, batata bamaman, mbeto na mbeno. Lelo toyei awa mpo na kotraiter makambo ya minéné. Il faut tosolola bien, il faut toyokana.”

Ik neem aan dat er weinigen van jullie begrepen hebben wat ik gezegd heb. Ik zie hilariteit, maar ik zie ook onbegrip. Collega's, deze situatie maken talloze zorgbehoeftige, kwetsbare burgers, in Vlaanderen elke dag mee, niet langer alleen in onze hoofdstad, Brussel, in de Vlaamse Rand, maar over het hele Vlaamse land: in ziekenhuizen, spoedgevallendiensten, woonzorgcentra, tot en met de kinderopvang waar ouders 's ochtends hun kleintjes afzetten en waar nieuw ingestroomde arbeidskrachten onze eigen taal niet machtig zijn.

Mijn partij is voor actieve arbeidsmigratie. Dat is daarnet nog aan bod gekomen. De heer Ronse en anderen hebben het aangekaart. Wij zijn absoluut voor een positieve actieve arbeidsmigratie. Maar inzake zorg vindt onze partij dat het absoluut noodzakelijk is dat die verleend kan worden in de eigen landstaal. Wij vinden dat een essentiële kwaliteitseis, en daar kan niet op worden afgedongen. We hebben al vaker hier vooraan gestaan, vorig jaar ook mevrouw Croo. Ik heb de minister toen horen antwoorden dat de erkenning van de zorgberoepen weliswaar Vlaamse materie is geworden met de zesde staatshervorming, maar dat het normatief kader nog altijd federaal wordt bepaald.

Recent heeft mijn collega Van Campenhout opnieuw een ballonnetje opgelaten om toch die taalvereisten voor de Vlaamse Gemeenschap in te voeren voor het Vlaamse land. Er is opnieuw een gelijkaardig antwoord gekomen: “Neen, burgers die vanuit de Europese Unie (EU) komen, moeten maar één van de drie landstalen machtig zijn, en de facto geldt hetzelfde voor mensen die van buiten de EU komen.” Welnu, voor ons is de taal essentieel. Vandaar opnieuw mijn vraag, en we reiken de hand uit met het hele parlement. Ik denk dat we daarin allemaal op dezelfde lijn zitten. Wat kunnen we vanuit Vlaanderen doen om ervoor te zorgen dat op korte termijn alle zorgverleners in Vlaanderen de zorg in het Nederlands kunnen leveren?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het is inderdaad juist dat in het kader van de federale regels met betrekking tot de gezondheidszorgberoepen aan het visum de verplichting is gekoppeld om een van de officiële landstalen te gebruiken. Ik heb begrepen, maar u volgt dat waarschijnlijk nauwkeuriger op dan ik, dat ondertussen federaal aan die wetgeving wordt gesleuteld en dat zowel op het vlak van controle maar ook op het vlak van het specificeren van die verplichting wellicht gekeken wordt naar het verduidelijken, namelijk dat het dan moet gaan over de taal van de regio waar men het beroep uitoefent. Indien dat gebeurt, zou dat al een heel belangrijke stap zijn in het verduidelijken van die verplichtingen en dat kader.

Op Vlaams niveau beschikken wij over een belangrijk advies van onze strategische adviesraad van een aantal jaren geleden, die zich over de vraag heeft gebogen en heeft gezegd dat communicatie toch wel essentieel is bij een goede zorg- en hulpverlening. De adviesraad heeft ons toen geadviseerd om die zaken te bekijken vanuit het kwaliteitsbeleid, vanuit de inschatting dat, als men een goede kwaliteit van de zorg wil leveren, men er toch voor moet zorgen dat men op een goede manier kan communiceren, niet alleen in het Nederlands – natuurlijk vooral in het Nederlands – maar ook de non-verbale communicatie wordt in

dat advies vermeld. Het is een belangrijk advies omdat het een insteek geeft die wij op het Vlaamse niveau kunnen gebruiken om rond dat thema ook actief te zijn en te stimuleren dat effectief het Nederlands wordt gebruikt.

Wij hebben tot nu toe één regelgeving waarin specifieke regels daarover zijn opgenomen, meer bepaald het decreet op de voorschoolse kinderopvang. Ik mag aankondigen dat u wellicht binnenkort een ontwerp van decreet voorgelegd zult krijgen dat een kader schept voor het niet-dringend liggend ziekenvervoer. Daarin zullen we de kennis van de taal opnemen als een vergunningsvoorwaarde, want ik weet dat het ook uw frustratie is dat we daar soms klachten over krijgen maar daar niet kunnen op reageren. Er zal een ontwerp van decreet worden voorgelegd aan het parlement over die materie waarin we dat wel kunnen opnemen.

Onze Zorginspectie ziet daar ook op toe. Voor wie dat zeer formeel in de regelgeving staat, is dat natuurlijk eenvoudig of duidelijk, voor de andere wordt vanuit het perspectief wat kwaliteitsvolle zorg is, bepaald dat de voorzieningen die worden geïnspecteerd, moeten aantonen dat ze inderdaad op een goede manier kunnen communiceren met hun cliënten, bewoners of patiënten. Op die manier proberen we uitvoering te geven aan de passage uit het regeerakkoord en proberen we in lijn met het advies binnen het kwaliteitsperspectief een beleid te voeren rond dit thema.

Peter Persyn (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik sluit me aan bij de bezorgdheid over de kwaliteit. We hebben de internationale verdragen over mensenrechten, we hebben de wet op de patiëntenrechten – weliswaar federaal – en we hebben de deontologische codes die ik destijds heb moeten inzweren voor de beroepsgroepen waarbij mensen in hun taal kunnen worden geholpen. Ik ben blij met het advies van de SAR en ik ben ook blij met uw insteek om naar een kwaliteitsbenadering te gaan. U zet daar enorm op in. Ik denk dan aan het Vlaams Indicatorenproject voor Patiënten en Professionals en aan het Instituut voor Kwaliteit van Zorg. Ik denk dat we moeten gaan naar een sectorbrede kwaliteitseis die de taalvereiste in aanmerking neemt.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Taaldiversiteit kan op vele terreinen een meerwaarde betekenen maar, en daar zijn we het allemaal over eens, in de sector van de zorg is het belangrijk dat een Nederlandstalige dienstverlening kan worden verzekerd door zorgverleners. Ons Kwaliteitsdecreet voorziet daar ook in. Of het nu gaat over kinderopvang, ouderenzorg, personen met een handicap, preventieve gezondheidszorg, er moet een gemeenschappelijk basistaal zijn voor een goede, kwalitatieve en efficiënte zorgverlening. Bij een continue zorgverlening moet men elkaar kunnen verstaan en is er dus een gemeenschappelijke taal nodig. In Vlaanderen is dat het Nederlands. Daar zijn we het allemaal over eens en het Kwaliteitsdecreet biedt daar ook al een kader. Er is nog een ander specifiek kader op komst. Over de doelstellingen zijn we het eens.

Minister, een bijkomende vraag aan u is of u een evolutie ziet in het toezicht door de agentschappen en/of de inspectie dat er in de verschillende sectoren voldoende taalbeheersing van het Nederland is om die kwalitatieve zorg te garanderen. Hebt u daar een zicht op?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Mijnheer Persyn, ik heb niet kunnen verstaan wat u daarnet zei, maar ik denk wel dat ik heb begrepen wat u bedoelde. Wat u bedoelde, was, vermoed ik, dat zorg krijgen in de eigen taal ongelooflijk belangrijk is voor iedereen. Dat is een bezorgdheid die ik met u deel en die oprecht is.

Wanneer je zorgbehoevend bent, wanneer ouderen in een rusthuis gaan wonen, is het belangrijk dat ze in hun eigen taal kunnen worden geholpen, straffer nog, vaak zelfs in het eigen dialect, om een goede zorg te krijgen.

Om dat te verwerven moet men niet enkel kijken naar de toegangscriteria, maar moet men ook nagaan hoe het Nederlands op de werkvloer kan worden versterkt. De realiteit is immers dat in de rusthuizen de helft van de vacatures niet ingevuld geraakt waardoor veel mensen uit het buitenland zorgkundige taken bij ons opnemen. De vraag is hoe we die mensen Nederlandskundig zullen maken. Minister, hoe zult u het Nederlands op de werkvloer versterken zodat de zorg inderdaad in de taal van de bewoner kan worden verleend?

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, dit is bijna exact dezelfde vraag, dag op dag, als de vraag die mevrouw Croo hier een jaar geleden stelde over de taalvereisten in de zorg. Er is weinig veranderd in een jaar tijd. Ik ben toch blij met het advies van de SAR die adviseert om het Nederlands toch te gebruiken in de zorg.

Ik ben lichtjes verheugd over specifieke kaders waar het decreet telkens een taalvereiste inschrijft. Maar ik sluit me wel aan bij het pleidooi van de heer Persyn om over alle sectoren heen binnen de welzijnssector die taalvereisten op te nemen. Ik hoop, minister, dat u daar oor voor hebt.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat het duidelijk is dat alle fracties hetzelfde zeggen: de kennis van het Nederlands in een zorgrelatie is van cruciaal belang. De minister heeft gezegd dat de Zorginspectie hierop toeziet. Dat kunnen we lezen in de beleidsbrief.

Deze week konden we ook lezen, want uiteindelijk moeten we wel voldoende handen hebben in de zorg, dat er een pilootproject gestart is in Limburg 'In de Zorg - Uit de Zorgen'. Via een taalbad in de logistieke hulp kunnen mensen doorgroeien naar een zorgberoep, op voorwaarde van een goede kennis van het Nederlands. Hopelijk, minister, kent dit succes, want er zijn mensen op zoek naar een goede job, een job met een diploma in het Nederlands. Daarvoor zijn anderstaligen hier woonachtig of gearriveerd in Vlaanderen.

Minister, als er een positief pilootproject is, is het dan de bedoeling om dat uit te rollen over Vlaanderen?

Minister Jo Vandeuren: Collega's, mevrouw Coppé, ik ben zeer blij dat u Limburg ontdekt via de goede voorbeelden. Het is inderdaad een interessant initiatief en uiteraard wordt wel degelijk rekening gehouden met de realiteit: de mensen moeten zich de taal machtig maken.

We staan in Vlaanderen uiteraard voor een gigantische opdracht: de zorgvragen nemen toe, het aanbod groeit, er is een nieuwe golf van gepensioneerden op komst in de zorg- en welzijnssector. Dus we hebben er alle belang bij dat we alles wat aan talent beschikbaar is en kan worden gemobiliseerd, kansen geven, boeien en toeleiden naar jobs in zorg en welzijn. Onze zorgambassadeur werkt aan een nieuw actieplan en daarin is dit issue zeker een belangrijk aspect. Minister Muyters doet daar met VDAB zeer goede inspanningen voor.

Ik kan alleen maar beamen dat we met dat project en wat we daaruit leren, absoluut moeten bekijken wat dat kan betekenen voor heel Vlaanderen. Taalkennis is daar uiteraard een component van.

Mijnheer Bertels, ik kan hier niet zomaar zeggen dat daar een evolutie is, dat zullen we met Zorginspectie eens nauwkeuriger moeten bekijken en bespreken. Ik heb die indruk intuïtief niet, dat dit versterkt is. Maar – en dat is de link met het vorige aspect van de problematiek, natuurlijk – in de mate dat ook appel gedaan wordt op buitenlandse zorgverstrekkers en beroepskrachten, zal die uitdaging groter zijn.

We horen wel, dat was ook deel van de verontwaardiging van de heer Persyn, neem ik aan, dat sommige ziekenhuizen problemen hebben om de juiste artsen te vinden. De Europese mobiliteit, dat speelt vaak, moet daar worden gebruikt.

Mevrouw Van den Brandt, Verso werkt inderdaad aan een brochure: ze doen een aanbod aan de leden precies rond taal op het werk. De brochure is erop gericht om medewerkers in de social profit die het wat moeilijker hebben daar ook mee aan de slag te laten gaan. Vanuit dat perspectief ben ik natuurlijk zeer blij dat Verso naar zijn leden, de socialprofitorganisaties, dit initiatief heeft genomen.

Peter Persyn (N-VA): Enkele kleine opmerkingen. In verband met de inspectie, we hebben dat bij de kinderopvang gezien, het volstaat niet dat één persoon, de verantwoordelijke, het Nederlands machtig is: elke verzorger of verzorgster moet de taal machtig zijn. Die kinderen zijn daar soms 8 uur per dag, het is belangrijk voor de kleintjes dat ze een goed taalbad krijgen.

Inzake de zorgverlening zelf zijn wij voor de optie van taaltrajecten en/of een taalbad. Het is daarnet nog aan bod gekomen bij de vraag over de instroom van mensen uit Wallonië en Frankrijk. Voor ons is het belangrijk dat elke zorgverlener uiteindelijk de Nederlandse taal machtig is. Dat is een een op een. Wij pleiten daarom voor de dringende en dwingende taalvereiste voor het Nederlands.

Er is hier vorige week nog gezegd dat het niveau, de graad van beschaving van een gemeenschap, zich afmeet aan zijn zorg voor ouderen. Onze minister van Dierenwelzijn neemt daar de dieren bij – hij is in goed gezelschap: Gandhi. Wel, voor ons is het belangrijk dat mensen ook zorg in hun eigen taal kunnen krijgen. Daaraan meten wij ook de graad van onze Vlaamse beschaving af. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toeslag op de kinderbijslag voor kinderen met een handicap

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, collega's, volgens een studie van de Universiteit Antwerpen en het Centrum voor Sociaal Beleid zou een op de tien ouders die een of meerdere kinderen met een beperking hebben, niet de toeslag bij de kinderbijslag krijgen waar ze nochtans recht op hebben. Die toeslag is er voor kinderen met een beperking of een aandoening.

Men haalt daar ook een aantal redenen voor aan. Een van de redenen is de logge procedure. Dat is momenteel natuurlijk nog federaal geregeld, via de Directie-generaal Personen met een handicap. Het gaat om moeilijke invulformulieren, lange vragenlijsten, wachttijden enzovoort, waardoor mensen afhaken. En ten tweede is er een gebrek aan informatie. Een aantal mensen zijn eigenlijk niet op de hoogte van het feit dat zij recht hebben op die toeslag bij de kinderbijslag. Dat is natuurlijk spijtig, want het gaat heus wel om extra bedragen. Mensen die een kind hebben met een beperking of een aandoening, die hebben niet alleen extra

zorgen, maar meestal ook extra kosten. En het gaat over bedragen van 80 euro per maand tot iets meer dan 500 euro per maand.

De Gezinsbond lanceerde daarop het voorstel om extra in te zetten op die informatie, via onder meer huisartsen, scholen en Kind en Gezin, en op een zo veel mogelijk automatische toekenning van die toeslag.

Minister, vanaf 1 januari 2019 wordt de kinderbijslag helemaal Vlaams. Het groeipakket dat het systeem daartoe zal organiseren, ligt hier in het parlement ter bespreking. Wat zult u doen, minister, opdat mensen die recht hebben op die extra toeslag, die ook zullen krijgen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, door de overdracht van de bevoegdheid ontstaan hier andermaal opportuniteiten om te kijken of wij een meer geïntegreerd beleid kunnen voeren, dus ook meer afgestemd op andere welzijnsdiensten en – voorzieningen, en ook of we het beter en efficiënter kunnen organiseren. Die verhoogde kinderbijslag is belangrijk. In het nieuwe systeem blijft die ook overeind, onder meer omdat een aantal rechten in Vlaanderen op dit moment ook gekoppeld zijn aan de toegang tot de verhoogde kinderbijslag. Als u achttien punten hebt in dat systeem, hebt u recht op de tegemoetkoming die nu in de zorgverzekering bestaat. Als u twaalf punten haalt, kunt u in aanmerking komen, onder een aantal voorwaarden, voor het basisondersteuningsbudget voor personen met een beperking. Het is dus belangrijk dat we dat systeem handhaven en voortzetten.

De oorspronkelijke optie was natuurlijk om het systeem, de toegang tot dat recht, in het nieuwe groeipakket ook als dusdanig te handhaven. Maar natuurlijk bekijken we nu wat daarin meer automatisch kan worden toegekend en of er mogelijkheden zijn om ook het recht te openen op een andere manier dan via de medische inschaling, die op basis van een protocol dat is afgesloten tussen de verschillende overheden van het land, vooralsnog blijft gebeuren door de FOD Sociale Zekerheid.

Een van de pistes waar we naar kijken, is een verslag van het multidisciplinaire team. Kan dat het recht openen? Kunnen we via de andere mogelijkheden gaan, zoals de Huizen van het Kind of de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's)? Er zijn zeker een aantal pistes die onderzocht kunnen worden, want het is uiteraard de bedoeling om dat meer automatisch en op een snellere manier te kunnen realiseren.

Toch zijn er een paar opmerkingen en bedenkingen. De studie is zeer interessant, maar ze is gebaseerd op cijfers van 2010. Dat wil dus zeggen dat een aantal ontwikkelingen in Vlaanderen, zoals de komst van het basisondersteuningsbudget voor iemand die twaalf punten haalt in de inschaling, of de ontwikkeling in het aanbod handicapspecifiek voor jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen, daar dus nog niet in zitten. Dat is belangrijk om mee te nemen.

Het is juist dat de inschaling veelal vanuit een medische invalshoek gebeurt. Het is een medische inschaling, maar het groeipakket bevat een nieuwe terminologie. We spreken nu over zorgtoeslagen. Meteen is verklaard dat het natuurlijk de ambitie is breder dan enkel de medische inschalingscriteria te gaan. Wat mij betreft, is dat laatste punt zeer erg aan de orde, bijvoorbeeld in het plan voor een autismevriendelijk Vlaanderen. We hebben vastgesteld dat gedrags- en emotionele stoornissen in de medische inschaling niet echt zwaar doorwegen. Volgens de experts is dat altijd wel een kritiek punt geweest. Die stoornissen hebben daar niet echt een grote impact op. In het Vlaams Actieplan Autisme staat dan ook met zo veel woorden dat we willen nagaan of de inschaling niet anders moet worden opgevat. Net omdat een aantal zaken hierin niet echt worden gewaardeerd, moeten we nagaan of hiernaast nog andere toegangen moeten worden gecreëerd.

Wie recht heeft op een verhoogde kinderbijslag, heeft daarom niet altijd recht op handicapspecifieke ondersteuning. Dat is een recht in de kinderbijslag dat breder gaat. Ziekte, bijvoorbeeld, geeft zeker recht op een verhoogde kinderbijslag. Andersom lijkt het op het eerste gezicht misschien een nogal evidente connectie. Een erkende handicap geeft toegang tot een verhoogde kinderbijslag. Als ik Kind en Gezin bevroeg, krijg ik echter de suggestie dit aspect toch eens nader te onderzoeken. Op het eerste gezicht lijkt dat intuïtief nogal evident. De studie biedt echter geen uitsluitsel. De studie gaat uit van de assumptie dat het altijd zo is. Misschien zou dat aspect wat nader onderzoek kunnen verdragen.

Zoals ik al heb verklaard, zullen we tijdens de inlooperperiode en de overname van de bevoegdheid nagaan wat we anders en beter kunnen doen. Dat zal niet allemaal op 1 januari 2019 van kracht zijn, want tijdens de transitie is de continuïteit van het recht op kinderbijslag voor ons natuurlijk een primordiale kwestie.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat de overdracht een aantal opportuniteiten biedt. Ik ben absoluut tevreden dat u hier werk van zult maken, zodat de toekenning op termijn zo veel mogelijk automatisch kan verlopen en iedereen die er recht op heeft, de verhoogde kinderbijslag ook krijgt.

Natuurlijk is 2019 nog bijna een volledig jaar verwijderd. We weten dat een aantal gezinnen met een kind met een aandoening of een beperking hier ondertussen geen beroep op doen. De vraag is of u ondertussen, bijvoorbeeld met de artsen van Kind en Gezin, een informatiecampagne kunt opzetten, zodat de mensen die hier mogelijk recht op hebben, toch zouden weten dat ze al een aanvraag kunnen indienen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, de ouders van kinderen met een handicap nemen veel zorg op zich. Ze doen dat meestal met veel liefde en overtuiging. Wat hen frustreert, is dat ze op zes verschillende plaatsen uitleg moeten geven over de handicap van hun kind. Ik hoor dat bijna unisono van al die ouders. Ze moeten jaarlijks formulieren invullen en opnieuw invullen. Ze worden van het kastje naar de muur gestuurd. Er is veel bureaucratie waar ze geen boodschap aan hebben.

Minister, het is 2018. We kunnen informatie delen. We hebben daar technologie voor. Het kan beter dan nu het geval is. Er zijn een aantal opportuniteiten. De kinderbijslag is naar Vlaanderen gekomen. Er is uw hervorming voor mensen met een handicap en er is het basisondersteuningsbudget. De persoonsvolgende financiering voor minderjarigen komt er misschien aan. U moet die momenten aangrijpen om ervoor te zorgen dat die rechten automatisch worden toegekend, zodat mensen niet document na document en formulier na formulier moeten invullen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Voorzitter, ongeveer een jaar geleden, op 8 maart 2017, heb ik hier een vrij gelijkaardige actuele vraag gesteld over de verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een beperking. We hebben toen ook de procedures, de problemen, de attesten en de administratieve rompslomp besproken. Die nieuwe studie bevestigt dit helaas.

Ik vind het opvallend dat vooral kinderen met een niet-medische beperking, bijvoorbeeld kinderen met een autismespectrumstoornis, heel hoog scoren in de groep van de non-take-up. Daar moeten we zeker aandacht aan besteden.

Minister, ik vind uw antwoord een beetje teleurstellend. We waren het er allebei over eens dat het systeem eenvoudig moet zijn. Dat is het nieuwe systeem voor de gezinsbijslag. We waren het er echter ook over eens dat we, zeker voor kinderen met een beperking, zo veel mogelijk moeten gaan naar een automatische rechten-toekenning, en naar een goed en efficiënt inschalingssysteem.

We waren het erover eens dat ouders één keer een aanvraag zouden moeten indienen en dan op basis van die inschaling ook automatisch de verhoogde kinderbijslag zouden moeten kunnen krijgen. U zei toen dat u het nog verder moest bestuderen en wetenschappelijk onderbouwen. Dat is intussen een jaar geleden. Januari 2019 staat voor de deur. Buiten de algemene toelichting die u hebt gegeven, zou ik toch meer concreet willen weten hoe dat in de praktijk voor de ouders van die kinderen zal verlopen.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): De vaststelling die hier wordt gemaakt, maakt niet blij maar verwondert ook niet. Uit eerdere studies is inderdaad al gebleken dat de groep van kinderen die gezinsbijslag krijgen voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte, niet overeenkomt met de groep van kinderen die een erkenning heeft van het VAPH. Heel veel mensen lopen allerlei voordelen mis omdat ze ofwel het bestaan er niet van kennen ofwel opzien tegen de aanvraag-procedures of niet in staat zijn om die te doorlopen. Zoals gezegd, is het een opportuniteit dat Vlaanderen nu bevoegd is, zowel voor de zorg voor personen met een handicap als voor gezinsbijslag.

Minister, u verwijst naar een aantal pistes en mogelijkheden. Een ervan is een automatische koppeling van de gezinsbijslag met het verslag van het multidisciplinair team voor kinderen die een erkenning hebben van het VAPH. Minister, onze fractie zou graag hebben dat er concreet werk van wordt gemaakt. Zou u dat vlug doen?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Deze studie is inderdaad zorgwekkend, maar u was gewaarschuwd, minister. In het kader van de hervorming van de kinderbijslag hebben verschillende experts u gewaarschuwd voor het gevaar van onderbescherming door bijkomend te werken met een aantal toeslagen, en het is dus een pleidooi om zoveel mogelijk automatisch toe te kennen. Er is meer, op de website van het VAPH kunnen we lezen dat het basisondersteuningsbudget automatisch wordt toegekend als je voldoende punten hebt in het kader van verhoogde kinderbijslag. Deze studie zet daar grote vraagtekens bij.

Minister, u lanceert een aantal pistes. U bent er goed in, in het lanceren van pistes. Minister, u kunt voor mensen met gedrags- en emotionele stoornissen, voor kinderen met autisme en hun ouders echt wel het verschil maken. Quousque tandem, Jo Vandeurzen? Wanneer gaat u concrete maatregelen nemen? Ik hoor dat bij de meerderheid, u hoort dat bij de oppositie.

Minister Jo Vandeurzen: Ik moet nog even bekomen van de suggestie dat we met het groeipakket geen grote stappen vooruit zouden zetten in de automatische toekenning van een en ander, want het is natuurlijk wel een van de grote issues en links die we kunnen maken naar inkomens, naar participatie-toeslagen, naar toeslagen voor het gebruik van kinderopvang, naar schooltoelage en noem maar op. Ik dacht eerlijk gezegd dat het een grote stap vooruit zou zijn.

Collega's, het is juist dat we moeten onderzoeken of we bijvoorbeeld vanuit het verslag van een multidisciplinair team een automatische link kunnen leggen naar de verhoogde kinderbijslag. Dat is evident. Dat zijn allemaal perspectieven die

wij nu mee onder ogen moeten nemen omdat het mogelijk wordt door de overdracht en het homogeniseren van de bevoegdheden. Wat mij betreft, ben ik absoluut vragende partij. We zullen nagaan in welke mate dat mogelijk is op de korte termijn – uiteraard zou ik zeggen –, maar de waarheid gebiedt mij ook te zeggen dat onze grote zorg natuurlijk nu is om over te nemen 'as is', ook voor deze gerechtigden. Ik kan alleen maar bevestigen dat we zeker nagaan of er een aantal automatische links mogelijk zijn.

Ik denk niet dat die studie iets heeft gezegd over het basisondersteuningsbudget, mijnheer Van Malderen. Het is juist – en het valt me nog meer op nu we zelf bevoegd zijn – dat de inschaling in de verhoogde kinderbijslag, die een naam heeft die verwijst naar 'gehandicapt' – een vrij oubollige naam – op Vlaams niveau naar een breder verhaal moet gaan dan een pure indicatie op medisch vlak van een handicap. Als u het autismeplan hebt gelezen, dan heeft de regering beslist dat, zeker wat gedrags- en emotionele stoornissen betreft, we moeten nagaan hoe die verbreding kan worden georganiseerd. Die vaststelling kunnen we toch alleen maar doen op het ogenblik dat we zelf de bevoegdheid krijgen om daar in de toekomst mogelijkheden voor te creëren.

Nog een laatste opmerking in functie van de opmerking van mevrouw Schryvers. Op het ogenblik dat het nieuwe systeem in werking treedt, moeten we met de belangrijke partners van de gemeenschap, zoals Kind en Gezin en de Huizen van het Kind, de huisartsen, de eerste lijn, uiteraard de inspanning doen om ervoor te zorgen dat onderbescherming zo minimaal mogelijk voorkomt en dat we diegenen die er recht op hebben in die beweging, ook vanuit die zorgtoeslagen, maximaal meenemen en opzoeken.

Katrien Schryvers (CD&V): De overdracht op 1 januari van volgend jaar biedt op dit vlak enorm grote kansen. Laat ons die kansen absoluut grijpen om ervoor te zorgen dat mensen met een kind met een bepaalde zorgbehoefte – en dat kan inderdaad breder zijn dan de interpretatie van vandaag – recht krijgen op die extra toeslag, en dat die toeslag, waar mogelijk, ook automatisch wordt toegekend.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Vera Jans, Björn Anseeuw, Martine Taelman, Piet De Bruyn, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende maatregelen om de grondrechten van kinderen en jongeren bij vrijheidsberovende en vrijheidsbeperkende maatregelen in de geestelijke gezondheidszorg te vrijwaren – 1401 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Vera Jans, Björn Anseeuw, Martine Taelman, Piet De Bruyn, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende maatregelen om de grondrechten van kinderen en jongeren bij vrijheidsberovende en vrijheidsbeperkende maatregelen in de geestelijke gezondheidszorg te vrijwaren.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Dames en heren, het voorstel van resolutie dat hier ter stemming voorligt, komt voort uit een bijzondere inspectieronde van Zorginspectie Vlaanderen. Dat was een inspectieronde binnen alle 36 kinderpsychiatrische ziekenhuizen of afdelingen in Vlaanderen, zowel in de algemene ziekenhuizen als in de psychiatrische ziekenhuizen.

De inspectie keek heel specifiek naar hoe men op de werkvloer omgaat met vrijheidsbeperkende en vrijheidsberovende maatregelen. Concreet gaat het over het afzonderen en isoleren van, in dit geval, jonge patiënten, maar ook over minder ingrijpende maatregelen als het beperken van het gsm-gebruik of bezoek, over kamer- en drugscontroles, over verplicht op de kamer blijven al dan niet met gesloten deur, tot 's nachts de kamerdeur sluiten, en dus ook effectief fysiek of medisch fixeren.

– Wilfried Vandaele, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Dat rapport van de Zorginspectie werd op 26 oktober gepubliceerd, en al snel bleek dat er grote verschillen zijn in de mate waarin dwang wordt toegepast in al deze afdelingen. Zo bestaan er verschillende definities over wat een dwangmaatregel is. Ook is er geen eenheid in registratie. Dit maakt het moeilijk om gegevens te vergelijken. Uit het rapport blijkt ook dat er grote verschillen zijn tussen bijvoorbeeld bestaffing tijdens de nacht. Dit alles geeft ook meteen de waarde aan van dit rapport van de Zorginspectie dat er kwam op vraag van de minister. Het geeft ons nu inzicht in en wetenschap over hoe elke afdeling hiermee omgaat. Eindelijk kunnen we ook over dit thema spreken op basis van gegevens, wetenschap en feiten, los van de anekdotiek.

De algemene conclusie is dat dwangmaatregelen binnen de kinderpsychiatrie te vaak toegepast worden, ook als er geen onmiddellijk acuut en ernstig gevaar is. Soms wordt het gebruikt als straf bij wegliepgedrag of overlast. Soms maakt het gewoon deel uit van de vaste routine of een vaste procedure binnen de voorziening of afdeling.

De doelstelling om vrijheidsbeperkende en -berovende maatregelen zo min mogelijk en zo kort mogelijk te hanteren, wordt dus zeker niet altijd en zeker niet overal gehaald. Afzondering en separatie worden niet overal als laatste noodmaatregel gebruikt. Dat moet anders. Dat is de insteek van dit voorstel van resolutie waarbij we streven naar het absoluut en sterk terugdringen van de dwangmaatregelen in de kinderpsychiatrie.

Ons voorstel vraagt de Vlaamse Regering toezicht te blijven houden op de voorzieningen waar negatieve vaststellingen zijn gedaan, met stringente voorwaarden maar ook met een groot begrip en respect voor deze sector, de in dit geval jonge patiënten en de hulpverleners. De vele zorgverleners die werken in de kinderpsychiatrie, zien we in dit verhaal als een bondgenoot in ons streven. Want dit mag duidelijk zijn: de mensen die werken op deze afdelingen en in de sector zijn ook vragende partij, niet enkel voor een beter kader maar zeker ook voor betere ondersteuning en omkadering.

Ook zal er naar aanleiding van dit voorstel van resolutie een internationaal team worden aangesteld, bestaande uit experts van landen die de toepassing van dwangmaatregelen reeds hebben kunnen terugdringen.

Ook wordt in het rapport van de Zorginspectie geregeld verwezen naar de infrastructuur. Veel kinderpsychiatrische afdelingen beschikken niet over de juiste infrastructuur of kunnen om infrastructurele redenen niet op de juiste wijze omgaan met vrijheidsbeperking en -beroving. Daarom vraagt ons voorstel om infrastructuursubsidies zeer weloverwogen toe te kennen om net die gebreken aan te pakken die ervoor zorgen dat vrijheidsbeperking en -beroving niet goed kunnen worden toegepast.

Voor dit rapport zijn alle kinderpsychiatrische afdelingen bezocht. Maar ook de volwassen psychiatrie moet worden geïnspecteerd zoals gepland, omdat ook daar minderjarigen worden opgenomen en ook daar dwangmaatregelen worden toegepast. Dit voorstel van resolutie vraagt naar het respecteren van de vooropgestelde

termijnen. En ook wordt, in overleg met de federale overheid, de personeelsinzet geëvalueerd. We hebben het dan niet alleen over het aantal voltijdsequivalenten (vte's), maar ook over vorming en opleiding. We willen ervoor zorgen dat iedereen over de juiste competenties kan beschikken.

De commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin kon zich vinden in de visie en de voorgestelde maatregelen van dit voorstel en keurde dit voorstel van resolutie goed met 10 stemmen voor, 2 tegen en 1 onthouding. Ik zou de plenaire vergadering willen vragen om vandaag ook haar instemming te geven aan dit voorliggende voorstel van resolutie.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Uw tijd loopt, collega.

Björn Anseeuw (N-VA): Voorzitter, mijn tijd loopt, maar u hebt gezien dat ik niet liep.

Collega's, iedereen is het erover eens dat we dwang in de kinder- en jongerenpsychiatrie, en in de psychiatrie in het algemeen, zoveel als mogelijk moeten vermijden.

De rapporten van de Zorginspectie over vrijheidsbeperkende maatregelen in kinderpsychiatrische ziekenhuisafdelingen zijn heel erg duidelijk.

Ze geven ons ook een heel goed overzicht over dwang in de kinder- en jongerenpsychiatrie. Ze leren ons eigenlijk twee dingen. Eén, er wordt nog al te vaak onzorgvuldig omgesprongen met dwang, soms zelfs in die mate en op zo'n manier dat de veiligheid van de patiënt niet langer gegarandeerd is. En dát, collega's, kunnen we natuurlijk nooit tolereren.

Twee, binnen de sector van de psychiatrie en ook de kinder- en jongerenpsychiatrie is men zoekende naar goede alternatieven voor dwangmaatregelen. Want wie de sector een beetje kent, weet dat dwang voor geen enkele betrokkene, noch voor de patiënt, noch voor het personeel, een pretje is. Niemand doet dit graag.

Het is vanuit deze twee vaststellingen dat dit voorstel van resolutie vorm kreeg. Om dwang te bannen uit de kinder- en jongerenpsychiatrie, zouden we er als overheid voor kunnen kiezen om een verbod opleggen. Dat lijkt ons echter geen goed idee. Niet alleen miskennen we daarmee de expertise van de sector, maar ook de inspanningen die men er zich elke dag getroost in het zoeken naar alternatieven voor dwang. Bovendien komt met zo'n verbod de zorg van de meest moeilijke profielen in die kinder- en jongerenpsychiatrie in het gedrang. En dat willen we al helemaal niet.

Willen we vanuit de overheid bijdragen aan het oplossen van dit moeilijke vraagstuk, dan moeten we de sector in zijn streven naar nul dwang ondersteunen met heel concrete maatregelen, met als doel zo weinig en zo kort mogelijk dwang.

En uit de rapporten blijkt dat het dan gaat over investeringssubsidies voor een aangepaste, veilige infrastructuur waarin jongeren tot rust kunnen komen. Het gaat ook over het ondersteunen van een goede vorming van het personeel en een adequate inzet van het personeel, zowel wat betreft competenties als voltijdse equivalenten.

Bovendien kunnen we vandaag al heel wat leren uit goede voorbeelden uit het buitenland. Daarom vragen we in dit voorstel van resolutie aan de Vlaamse Regering om een beroep te doen op een internationaal team van experts uit

landen die er ondertussen al in geslaagd zijn om dwang heel sterk terug te dringen, niet met de bedoeling om buitenlandse praktijken klakkeloos te kopiëren naar Vlaanderen, maar wel om waardevolle lessen te leren uit hun ervaringen. Want dat zal ons de kans geven om de zoektocht naar goede alternatieven voor dwang te versnellen.

Het is dan ook onze overtuiging dat we met dit voorstel van resolutie in de nodige handvatten en middelen voorzien om dwang uit de kinder- en jongerenpsychiatrie te bannen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Vrijheidsberovende en vrijheidsbeperkende maatregelen hebben een heel grote impact op de kinderen die ze ondergaan. Wanneer naar hun ervaringen wordt gevraagd, zijn ze daar eensluidend negatief over en hebben ze vaak het gevoel dat zulke maatregelen te voorkomen waren. Het lijkt in veel gevallen voor schade te hebben gezorgd door de relatie tussen de verzorger en het kind dat op een bepaald moment werd geïsoleerd, en misschien zelfs gefixeerd.

Uit het beleidsrapport van de Zorginspectie bleek dat een op de zeven kinderen in de kinder- en jeugdpsychiatrie is geïsoleerd of gefixeerd. Ook voor hulpverleners zelf is dat erg ingrijpend. Waarom doen ze dat dan? Vaak wordt het gemotiveerd vanuit het doel om de integriteit van de jongeren te beschermen. Helaas staat ook in het rapport dat in een aantal plaatsen de maatregel preventief wordt gebruikt, en soms als sanctie wordt gebruikt. Hier en daar is het ook een standaardmaatregel, simpelweg een wijze om te handelen bij overlast. Met andere woorden, het wordt in de praktijk ook gebruikt in situaties waar het perfect te vermijden is en waar de integriteit van geen enkel mens in gevaar is.

Tegelijk wil ik graag erkennen dat kinderen en jongeren heftig tekeer kunnen gaan, dat ze op dat moment voor zichzelf of voor anderen in hun omgeving een bedreiging kunnen zijn. Alleen zeggen wij dat de essentie van een behandeling van die heftige emoties er niet in mag bestaan door ze simpelweg trachten te stoppen door het kind af te zonderen en net op het moment van de crisis waar menselijke nabijheid zinvol kan zijn om weer kalmte te vinden, het kind helemaal alleen te laten. De ontredde die het kind op dat moment voelt, wordt enkel groter. Indien er een potentieel probleem was van fysieke integriteit van anderen, zijn ze wel afgeschermd van het kind. Maar het kind zelf is slachtoffer van die maatregel.

Dat is meteen de reden waarom sp.a pleit voor een verbod op eenzame afzondering en fixatie voor jongeren onder de 16 jaar. Dat kan. Er zijn Europese landen waar dat bij wet verboden is. In Noorwegen werd een wet 'seclusion areas' of afzonderingsafdelingen aangenomen, waar kinderen of jongeren, wanneer ze heel hevig tekeergaan, worden afgezonderd van de groep – in sommige gevallen is en blijft dat nodig –, maar niet alleen worden gelaten. Er zijn altijd mensen in de nabijheid van het kind, die met dat kind de crisis kunnen beheren. Dat lukt daar ook gewoon.

Er zijn ook nog andere Europese landen waar maatregelen zijn genomen om als regel te stellen dat het niet meer kan en enkel nog de uitzondering toe te laten. Dat is eigenlijk wat wij ook willen. Wij pleiten voor een duidelijke omkering in de uitgangspunten: het kan niet, tenzij. Die 'tenzij' willen wij ook wel erbij hebben, maar het voorstel van resolutie dat sp.a heeft ingediend, gaat uit van een verbod.

Wanneer zeggen wij dat het kan dat een kind apart wordt geplaatst? Dat kan enkel wanneer er alternatieven zijn uitgeprobeerd die niet tot resultaat hebben geleid en de veiligheid voor het kind zelf en/of anderen niet meer te garanderen is op een andere manier die minder drastisch ingrijpen zou betekenen. Voor ons betekent dit dat het dus enkel kan in dat geval, en daarenboven wanneer de duur

zo kort mogelijk is, wanneer het kind nooit alleen wordt gelaten. Er zijn architecturaal eenvoudige manieren om te zorgen dat het kind niet alleen wordt gelaten, dat de menselijke nabijheid wordt verzekerd.

In het voorstel van resolutie van sp.a mag het in geen enkel geval – daar bestaan geen uitzonderingen op – gaan om een straf, een preventieve maatregel, een groepsmaatregel of een standaardmaatregel. Bovendien moet een afzondering dan altijd worden gemeld aan de ouders en moet ook de mogelijkheid worden geboden aan ouders om bij het kind te zijn wanneer ze dat willen en kunnen. Vanzelfsprekend moet er ook altijd ouderlijke toestemming zijn.

Wij zien dat verbod niet in het voorstel van resolutie van de meerderheid, we zien er bijna een poging in om het minder te laten bestaan. We zien echter geen omkering van het denken, en wij willen net graag naar die omkering van het denken gaan.

Wat mis ik nog in het voorstel van resolutie van de meerderheid? Duidelijke garanties. We beseffen allemaal dat er in de kinder- en jeugdpsychiatrie en in de jeugdhulpverlening zeker in een aantal gevallen nood is aan architecturale investeringen. Het moet ook architecturaal mogelijk zijn om een kind apart op te vangen, wel in de nabijheid van een aantal mensen, maar zonder dat de veiligheid van het kind of anderen in het gedrang komt. Dat kan vandaag architecturaal niet overal. Daar moeten middelen voor worden vrijgemaakt. Die garantie lezen wij niet in het voorstel van resolutie, wel de overweging. Men zou dat wel een goed idee vinden, maar wij willen natuurlijk graag garanties voor dat veilig behandelklimaat, ook architecturaal gezien.

Ten tweede willen wij ook graag voldoende inzet van personeel dat echt is opgeleid om de job te doen. Het is namelijk zo dat veel crisissituaties het hoofd kunnen worden geboden wanneer tijdelijk een-op-een kan worden gewerkt met een kind, maar dat kan niet als je er alleen voor staat in een leefgroep. Je moet met voldoende mensen zijn om te zorgen dat wanneer een kind extra nabijheid nodig heeft in een crisis, je die nabijheid ook kunt bieden.

Wat ons betreft, kan een preventief beleid van agressiepreventie en de-escalatie slagen met liefst een verbod, dat wij hadden gewild, waarop eventueel een uitzondering bestaat, met architecturale investeringen om dat allemaal mogelijk en haalbaarder dan vandaag te maken en ook met voldoende investeringen in personeel. Wij zien op dat vlak onvoldoende beweging en onvoldoende garanties. Op het terrein zijn nochtans heel wat afdelingen in de kinder- en jeugdpsychiatrie zichzelf aan het omvormen en proberen zij met de middelen die ze hebben kamers te herwerken en een nieuw beleid op poten te zetten. Op sommige plaatsen is men erin geslaagd om het aantal isolaties met de helft terug te dringen door een aantal maatregelen te nemen. Maar de overheid moet hun een helpende hand reiken en zorgen dat het veel sterker kan worden gebannen. Daar vinden wij het voorstel van resolutie van de meerderheid in de intentie wat betreft de architecturale maatregelen en personeel, wel mooi, maar het is louter een intentie en wij willen daar graag toch meer garanties. Wij willen die in het belang van die kinderen om het hele opzet te laten slagen. Zeker wanneer u niet evolueert naar een verbod, zult u des te meer aan de randvoorwaarden moeten werken om toch maximaal te vermijden dat kinderen worden geïsoleerd en gefixeerd.

Omdat er voor ons te weinig garanties zijn, kunnen wij het voorstel van resolutie van de meerderheid helaas niet goedkeuren. U zult dat willen begrijpen. Dat neemt niet weg dat wij wel blij en tevreden zijn dat er een debat over het thema is en dat er stappen vooruit worden gezet. Dat appreciëren wij zeer. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Ik wou graag reageren omdat collega Van den Bossche heel duidelijk aangeeft waarom ze zich niet kan vinden in het voorliggende voorstel van resolutie. Ik heb in de commissie uitgelegd en wil dat hier ook graag doen waarom wij heel duidelijk niet pleiten voor een verbod. Dat is omdat we dan weten dat er kinderen zullen zijn die vandaag al moeilijk een plaats vinden, maar door het verbod nergens meer terecht kunnen. Collega Van den Bossche, u zegt dat u een verbod wilt, waarop een aantal uitzonderingen bestaan. Wij zeggen: 'Het kan niet, tenzij...'. Ik denk dat we elkaar wel kunnen vinden.

– Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

Het is ook zo dat de sector zelf aangeeft dat als er een verbod komt, je je werking echt zult moeten organiseren op dat verbod. U hebt ook aangegeven dat voor sommige kinderen en sommige situaties, als we kijken naar bepaalde nachtbestaffingen, dat niet lukt. De indieners van het voorstel van resolutie vinden dat het nogal gemakkelijk zou zijn om vanuit Brussel te zeggen: 'U mag dat niet meer doen, los het op, maar u mag zeker geen dwangmaatregelen meer toepassen.' Dat zou volgens ons getuigen van bijzonder weinig respect voor de sector en de zorgverleners, terwijl we weten dat niemand graag deze maatregelen toepast.

Het is ook zo dat we in het voorstel van resolutie zowel infrastructuursubsidies als ondersteuning, vorming en betere ondersteuning voor het personeel vragen en dat we ook gaan kijken in samenspraak met de federale overheid naar extra personeel, wat niet wordt uitgesloten, en een betere vorming. Ik denk dat we in het voorstel van resolutie heel duidelijk heel sterke vragen voorleggen en dat we bij de opmaak ervan ons van in het begin hebben voorgenomen om geen enkel thema uit de weg te gaan. Ik wil ervoor pleiten om ons voorstel van resolutie toch goed te keuren. Wanneer ik uw uitleg hoor, denk ik echt dat we hetzelfde verhaal vertellen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp-a): Ik denk dat we inderdaad in de loop van die discussies voor een deel naar elkaar zijn toegegroeid. Ik zie qua intenties vaak veel gelijklopends. Ik begrijp ook uw bezorgdheid dat wanneer dwangmaatregelen worden uitgesloten, er misschien kinderen zijn die moeilijk een plek vinden. Maar dat zien we vandaag al. Dat zijn kinderen met zware gedrags- en emotionele problemen. Zij vinden vandaag vaak geen plaats omdat er te weinig plaats is voor die kinderen. Minister Vandeurzen heeft dat ook toegegeven. Hij wil daar voor een deel tegemoetkomen met extra investeringen. Naar onze mening nog te weinig, maar het is echt een probleem dat, wat mij betreft, kan worden opgelost door meer te investeren in bedden voor kinderen met gedrags- en emotionele stoornissen, eerder dan door die dwangmaatregelen te moeten laten bestaan zodat ook zij kans maken op een van de bestaande bedden. Daar deel ik de bezorgdheid – maar ik zie een andere oplossing.

Qua randvoorwaarden en begeleidende omstandigheden denkt u terecht ook aan voldoende personeel en aan architecturale ingrepen. Het wordt alleen wat voorzichtig geformuleerd. Ik begrijp dat, maar dan blijft het natuurlijk wel wachten op een minister die het wel of niet zal doen. Wat randvoorwaarden betreft, denken wij in een gelijke richting, ook al ben ik teleurgesteld over het feit dat het verbod zelf er niet komt. Daarom zal mijn fractie zich onthouden en niet tegenstemmen. Maar zolang ik hier ben, zal ik toch proberen om de minister te overtuigen van de noodzaak om op dit domein sterke maatregelen te treffen. Wat mij betreft, is het werk nog niet helemaal af.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Ik heb ook al in de commissie gezegd dat de discussie over het verbod heel belangrijk is. Als we vandaag een verbod op dwang

opleggen, zal dat een pervers effect hebben, om de heel eenvoudige reden dat je een verbod pas kunt opleggen als er voldoende volwaardige alternatieven zijn. Die zijn er vandaag niet. Dat wordt over de partijgrenzen heen erkend.

Dit voorstel van resolutie gaat over het ondersteunen van de sector zelf, met een heel duidelijk doel voor ogen: dwang zoveel mogelijk vermijden, en kinder- en jongerenpsychiatrie in die sector zoveel mogelijk ondersteunen in de zoektocht naar en het ontwikkelen van die alternatieven. Die alternatieven zijn er vandaag niet. Dan is er een zeer gemakkelijke manier om vandaag aan een verbod te voldoen: een bepaald deel van de patiëntenpopulatie, de moeilijkste profielen die zeer gespecialiseerde en goede zorg nodig hebben, weren uit je voorziening en uit je ziekenhuisafdeling. Dat is het laatste wat wij willen. We willen wel op een volwassen manier samen met de sector aan de alternatieven werken. Wij willen de sector daarin ondersteunen. Dan ben ik ervan overtuigd dat de dwang zal worden herleid tot het strikt minimaal noodzakelijke. Wat mij betreft, mag dat nul zijn. Ik geloof oprecht dat dat ook kan. Maar dat doe je niet door eenzijdig een verbod op te leggen, wel integendeel. Dat doe je door die sector daarin te ondersteunen. Ik herhaal: niemand, ook de mensen die in de sector werken zelf, de zorgverstrekkers, vindt het leuk om dwang te moeten toepassen.

Mevrouw Van den Bossche, u zegt dat er infrastructuursubsidies nodig zijn en dat dat zeer voorzichtig wordt geformuleerd. In het voorstel van resolutie staat letterlijk dat we aan de Vlaamse Regering vragen om die infrastructuursubsidies heel gericht toe te kennen. Zo voorzichtig vind ik dat niet. We vragen dat zeker niet vrijblijvend. We vragen ondubbelzinnig en heel duidelijk aan de Vlaamse Regering de subsidies toe te kennen waar ze nodig zijn en om dat op een gerichte manier in te vullen.

In verband met de personeelsbezetting vindt u dat ook allemaal te voorzichtig. Maar daar verschillen we natuurlijk fundamenteel van mening. Wij weten, wij beseffen, wij zien ook dat de sector nog zoekt naar die alternatieven. Als je de personeelsbestaffing wilt evalueren, moet je dat doen in functie van de nieuwe alternatieven die nu nog in ontwikkeling zijn. Maar u loopt op de feiten vooruit, want u bent veel slimmer dan de rest van het westelijk halfmond samen die binnen de sector werkt. U weet nu al hoeveel personeel er nodig is terwijl het nog niet duidelijk is welke alternatieven er zullen worden ontwikkeld. Wij vinden dat we dat op een goed doordachte manier moeten doen en we vragen heel duidelijk, niet vrijblijvend, dat dat wat betreft competenties en wat betreft voltijdse equivalenten op een goede manier wordt geëvalueerd en dat daarnaar wordt gehandeld. We moeten toch rekening houden met de nieuwe context die wordt ontwikkeld, want dat is de vraag van dit voorstel van resolutie: ondersteun die sector en het ontwikkelen van die alternatieven. Dan moet je in functie van die alternatieven bekijken welk personeel nodig is.

Dat is wat wij vragen in dit voorstel van resolutie. Dat lijkt mij allesbehalve vrijblijvend. Dat lijkt mij vooral een goed doordachte en volwassen manier om een heel belangrijk vraagstuk in de kinder- en jongerenpsychiatrie op te lossen.

Freya Van den Bossche (sp.a): Voorzitter, ik wou collega Anseeuw er even op wijzen dat, als wij met elkaar van mening verschillen, ik daarmee op geen enkele manier wil zeggen wie de slimste is. Dat is zo, in een parlement hebben we soms al eens een andere mening, soms ook dezelfde, soms ontmoeten wij elkaar en soms ook niet. Dat heeft niets te maken met slim of dom, dat heeft te maken met wie welke mening heeft.

En inderdaad, ik zou dat anders benaderen. Ik denk dat ik rapper geloof dat die paradigmashift er kan komen als je uitgaat van een verbod en de uitzonderingen definieert, veeleer dan het omgekeerde. Ik geloof dat we voldoende signalen

hebben van voorzieningen om te weten wat er ongeveer aan personeel nodig is, maar ik vind me daarom niet slimmer dan u, laat staan de helft van dit parlement. Ik wou dat toch even verduidelijken.

Björn Anseeuw (N-VA): Ik stel gewoon vast dat wij van onze kant wat meer bescheidenheid aan de dag leggen en dat we ervan uitgaan dat we allemaal zelf nog niet zo goed weten welk personeel er nodig is, en hoeveel. Dat is het verschil tussen ons en u, maar ik heb geen enkel probleem met dat verschil, waarde collega. Geen enkel probleem.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, ik denk dat het debat een giftige kant opgaat, wat niet nodig is. Dit is een thema met betrekking waartoe hier in dit parlement, maar ook vooral op de werkvloer heel veel draagvlak is om verandering te creëren. Er is heel veel draagvlak om die richtlijn, zoals die bestaat, om te draaien van een 'ja, het kan, als' naar een 'neen, het kan niet, tenzij'. Dat stond ook in het verslag van de inspectie, met de inspectieronde die er is geweest in een deel van de sector, in de kinderpsychiatrie, en die inspectie is momenteel nog bezig bij de jeugdhulp.

In die zin – ik heb het ook in de commissie gezegd – leek het mij opportuun om nog heel eventjes te wachten tot we ook dat inspectieverslag hebben, zodat we ineens voor al die sectoren een overkoepelende maatregel zouden kunnen nemen, of er een overkoepelend voorstel van resolutie kon zijn. Ik ga er echter van uit dat de meerderheid bereid zal zijn om ook na die inspectieronde opnieuw een voorstel van resolutie in te dienen voor dat tweede deel van die sector, want het is nodig.

Het gaat inderdaad om een ongelooflijk moeilijk thema. Je kunt niet van vandaag op morgen zeggen dat er een verbod is op vrijheidsbeperkende maatregelen, dat je voortaan geen dwangmaatregelen meer mag gebruiken of voortaan op geen enkele manier kinderen mag isoleren, afzonderen enzovoort, maar dat heb ik ook niemand horen zeggen. Als je dat doet, zal, zoals de heer Anseeuw zegt, het effect zijn dat een deel van de jongeren met agressieproblemen of met zware emotionele problemen gewoon zal worden geweerd uit de zorg en dat is niet waar we naartoe willen.

Moet je daarom zeggen dat we dus niks kunnen doen, dat we moeten hopen en wachten, dat we eerst nog moeten becijferen en bekijken? Neen. Het is duidelijk. Er zijn inspecties geweest, er is overleg geweest, we hebben ook zelfs engagementen gehad van de minister waaruit duidelijk blijkt dat men wel stappen kan zetten. Je hebt echter een belangrijke randvoorwaarde nodig: personeel. Mevrouw Van den Bossche gaf het voorbeeld aan van de situatie in Noorwegen. Als je een kind niet alleen wil laten in afzondering, maar wil dat daar iemand bij is, dan heb je een personeelslid nodig dat mee kan gaan. Dat is een personeelslid dat niet meer bij de andere jongeren is. Dan moeten daar dus ook minstens twee mensen fysiek aanwezig zijn. Dat betekent dus dat je een aantal omkaderingen nodig hebt waarin momenteel niet overal is voorzien. Je hebt infrastructuur nodig. Je hebt een gebouw nodig waar dat kan, waar dat gewoon fysiek mogelijk is. Je hebt opleiding nodig, zodat het personeel weet hoe het dat moet doen, hoe het met agressie moet omgaan, hoe het kan de-escaleren, hoe het met diverse gedragsproblemen kan omgaan zonder dat men daar dwangmaatregelen of vrijheidsberoving voor nodig heeft.

Je hebt dus een aantal randvoorwaarden nodig, maar wat er absoluut nu moet gebeuren, en dat is een keuze van het beleid, is het optimaal creëren van die randvoorwaarden. Die worden benoemd in dit voorstel van resolutie, want ik denk dat er belangrijke, positieve zaken in dit voorstel staan, maar ze gaan naar mijn aanvoelen ook net niet ver genoeg om echt die transitie mogelijk te maken.

Ik lees ook niet letterlijk – hoewel ik het wel hoor in de intentie bij mevrouw Jans, dus misschien is mijn lezing te streng en te veel naar de letter – de doelstelling om de multidisciplinaire richtlijn om te draaien, om naar 'neen, maar' te gaan in plaats van 'ja, als'. Die mis ik, die lees ik niet, en dat moet wel het doel zijn. Dat is waar we naartoe moeten gaan.

Ik denk echter dat we vandaag een belangrijke stap zetten. Misschien had die wat verder mogen gaan. Misschien was onze lezing vanuit de oppositie te streng. Dan zullen we ons laten tegenspreken door de feiten en de realiteit, maar ik hoop dat we over een jaar kunnen vaststellen dat er vooruitgang is geboekt, dat er stappen zijn gezet, dat we verder zijn gegaan naar het bannen van isolatie en dwangmaatregelen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de rapportering over decreetsevaluaties via de beleidsbrieven betreft

– 1294 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de rapportering over decreetsevaluaties via de beleidsbrieven betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1294/1)

– Het enig artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel houden.

VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de toegang tot de gebouwen van het Vlaams Parlement betreft

– 1368 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de toegang tot de gebouwen van het Vlaams Parlement betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1368/1)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over trajectbemiddeling bij familiegeschillen – 1459 (2017-2018) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin over het verzoekschrift over trajectbemiddeling bij familiegeschillen.

De heer Parys, verslaggever, is niet aanwezig.

Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Vera Jans, Björn Anseeuw, Martine Taelman, Piet De Bruyn, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende maatregelen om de grondrechten van kinderen en jongeren bij vrijheidsberovende en vrijheidsbeperkende maatregelen in de geestelijke gezondheidszorg te vrijwaren – 1401 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

De redenen voor onthouding zijn daarnet meegedeeld door respectievelijk mevrouw Van den Bossche en mevrouw Van den Brandt.

VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de rapportering over decreetsevaluaties via de beleidsbrieven betreft**– 1294 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2****Hoofdelijke stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel tot wijziging van het reglement aan.

VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de toegang tot de gebouwen van het Vlaams Parlement betreft**– 1368 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2****Hoofdelijke stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel tot wijziging van het reglement aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Er is vandaag niemand jarig.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 21 februari 2018 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

En degenen die geïnteresseerd zijn in Peter Hinssen: dat is om 18 uur in De Schelp.

– De vergadering wordt gesloten om 17.28 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Piet De Bruyn, Willem-Frederik Schiltz, Valerie Taeldeman, Bruno Tobback, Karl Vanlouwe: ambtsverplichtingen;

Caroline Gennez, Ward Kennes: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Kathleen Helsen, Bart Somers: familieverplichtingen;

Cindy Franssen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Freya Saeys, Katia Segers, Wouter Vanbesien, Francesco Vanderjeugd: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Martine Fournier

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens,

Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert

Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants